

TARTALOM

Vezetői köszöntő	3
190 éve hunyt el Szeged egykori főmérnöke	3
Befejeződött az igazgatóság valaha volt legnagyobb volumenű beruházása, az „Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése az Alsó-Tiszán” elnevezésű projekt	4
A MÁSZ projekt zárása	6
A 11.02. belvízvédelmi szakasz bemutatása	8
Összefoglaló	10
a 2019/2020-as hidrológiai évről	10
Jogszabályfigyelő	13
Év végi számadás	13
„Mindig is szerettem a matekot”	14
A Ferencszállási kanyarulat rendezése, különös tekintettel az árvízvédelmi töltések építésének Alsó-Tisza-vidéki sajátosságaira	15
A 2020-as őszi felülvizsgálatok összefoglalója	17
Magyar–szerb határvízi kapcsolatok – online	21
Keresztretjtvény	22
Szakaszmérnökségi hírek	23
Személyi és munkaügyi hírek	27
Az 1970-es marosi árvíz krónikája	28

■ VEZETŐI KÖSZÖNTŐ

Kedves Olvasó!

Lassan magunk mögött hagyjuk ezt az évet. Nem könnyű feladat összefoglalni az év történéseit úgy, hogy beszélgetéseink során minden második mondatunk a jelenlegi vírushelyzetről szól. Úgy gondolom, hogy mindenkinek mérleget kellene időnként készítenie magában, hogy „lássa” – érezze, hogy számtalan pozitív dolog történik velünk, nap mint nap családjunk körében és a munkánk során is.

A Szentesi Szakasz mérnökség idei pozitív mérlege a következő: az egyik legnagyobb örömünk idén, hogy sikeresen befejeződött a „MÁSZ” projekt. Két őrházunk megújult, a fő torkolati szivattyútelepünk kibővült, lett aszfaltburkolatos töltéskoronánk, újjá épült az árvédelmi zsilip Felső-Kurcán, de ahhoz még nekünk is hozzá kell majd szoknunk, hogy két őrházunkban is magasabb lett az árvédelmi töltés 1,2 méterrel.

Másik nagy jelentőségű eredmény számomra, hogy év elején el tudtuk végezni a meglévő öntözési célú rendszerek működéséhez szükséges infrastrukturális hiányok megszüntetését szolgáló, 2019-ben elvégzett tevékenységek utómunkáit a Kurca-főcsatorna belterületi szakaszán, és igen szép lett a végeredmény. Mindig büszkeség tölt el, ha a Kurca-parton járok, hogy milyen képeslapra illő, szép, élhető és nem utolsó sorban üzembiztos vízpartot sikerült közös erővel kialakítanunk. Befejeződött a szintén a Kurcát érintő ECOWAM projekt is, és azon kívül, hogy ismét egy jelentős szakaszon nagy mennyiségű iszapot távolítottunk el a főcsatornából, megújult, biztonságosabbá vált egy jelentős vízkormányozó műtárgyunk.

Sikeresen zártuk a hosszúra nyúlt, nagy csapadékokkal fűszerezett öntözési időnyt. Minden felmerült öntözővíz igényt kielégítettünk, nem történt olyan esemény, ami panaszra adott volna okot. Mindenki helyt állt a vízkormányzásban hétköznapi és hétvégen egyaránt.

Az elvonások ellenére szinte minden olyan fenntartási munkát el tudtunk végezni, ami feltétlenül szükséges, az esetleges téli-tavaszi védekezések megkezdéséhez.

Szintén öröm számunkra, hogy az őszi felülvizsgálatok során nem találtunk olyan létesítményt, amely azonnali beavatkozást igényelt volna. Minden munkatársunk becsülettel elvégezte a felkészülést és minden helyszínen rend fogadott bennünket.

Megértem azokat, akik félnek a koronavírusról, de úgy gondolom, eddig is együtt éltünk mindenféle vírussal. Biztos minden család emlékszik hasonló történetre, mint ami velünk is megtörtént körülbelül 12 éve: Andrisom „hazahozott” valamit a bölcsiből. Magas láza volt két éjszaka, hűtőfürdő, lázcsillapító, és a többi. Harmadnapon már szinte semmi baja sem volt, én viszont estére belázasodtam és 39 fokkal lázzal nyomtam az ágyat. Másnapra én is jobban lettem. Nekem azért két napnál kicsit több idő kellett a gyógyuláshoz. De, ami számomra fontos, Édesanyám minden nap eljött hozzánk, velünk töl-

tötte a napot, férjem minden nap ment dolgozni, senki más nem lett beteg, és nem is akartak bennünket karanténba zárni...

Köszönöm mindenkinek az összetartást, a közös munkát és a minden körülmények közötti helytállást. Jelen helyzet is olyan, mint egy ár- vagy belvízvédkezés, fegyelmelzetten – pánik nélkül – tesszük a dolgunkat!

Nyugodt, békés, boldog ünnepeket és jó egészséget kívánok a Vízügyes Családunknak!

Jászné Gyovai Ágnes

szakasz mérnök
Szentesi Szakasz mérnökség

1997. óta az ATIVIZIG munkatársa

- szervezi, irányítja és ellenőrzi a vezetése alatt álló szervezeti egység és örszemélyzet munkáját
- elvégzi az igazgatósági Szentesi Szakasz mérnökségét érintő tervezési feladatokat

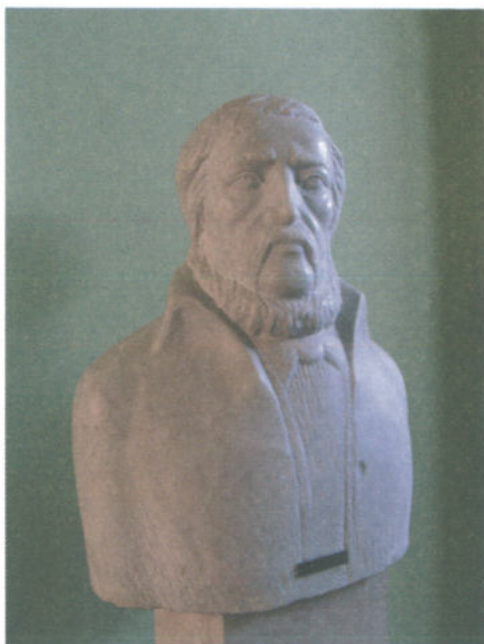
■ Egy kis történelem

190 ÉVE HUNYT EL SZEGED EGYKORI FŐMÉRNÖKE

November 4-én volt 190 éve, hogy a szegedi származású mérnök, építész, gazdasági-műszaki szakíró, Vedres István 65 éves korában elhunyt.

Polgári családba született 1765. szeptember 22-én. A Mérnöki Intézet első mérnöki diplomát szerző hallgatóinak egyike volt 1786-ban. A végzettség megszerzése után rögtön Szeged város alkalmazásába állt mérnökként, majd főmérnökként, amely pozíciót nyugdíjazásáig, 1812-ig töltötte be.

Számos csatornatervet készített, víztározók létesítését, tógazdaságok kialakítását, a rizstermelés fejlesztését javasolta. Vedresházi birtokán mintagazdaságot hozott létre. Építészként középületeket, többek között iskolát és kórházat tervezett. A vízgazdálkodás kérdései egész életében foglalkoztatták, és elsősorban ezen a téren gyakorolt nagy hatást Széchenyi Istvánra is. Tipikus alakja a felvilágosodás és reformkor idejének, haladó szellemű, sokoldalúan képzett, széles látókörű, egyfajta gazdálkodó mérnök. Vízrendezési feladatait mindig a legszélesebb műszaki és gazdasági összefüggésekben, nemzetgazdasági problémák távlataiban vizsgálta. Úttörő munkát végzett a futóhomok megkötése terén. 1825-

ben írt erről „A sivány homokosság használhatása” című tanulmányában, mely e témakörben a kor legkiválóbb munkája volt. Az erdősítésekét saját földjein kezdte meg 1789-ben, majd Kistelek határában folytatta. Ennél fogva a fásítás terén nagy tapasztalatot szerzett, azonban csak

1806-ban kezdhették komolyabb munkába. Ekkor Csengele határában 286 ezer nyárfát, 83 ezer fűzfát, 1300 szilt és 421 akáccsemetét ültetett. Az ország első erdőhivatalának megszervezése (1804) is személyéhez kapcsolódik.

Nevéhez számos szak- és szépirodalmi mű kötődik, valamint egyike volt a Magyar Tudományos Akadémia megalapítóinak. Szegeden számos formában őrizték meg Vedres emléket: utcát, középiskolát neveztek el róla, bronz mellszobra a Dóm téri emléksarnokban kapott helyett, de szobra áll az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság székházában, valamint az igazgatóság Maros-toroknál lévő vízügyi kiállítóhelyén. 2015-ben a Csongrád megyei szakmai szervezetek megalapították a Vedres István-díjat.

Forrás: Wikipedia, Ágoston István: A Nemzet. Inzselére

Fotó: a szerző felvétele

Nagyszöllősi Nóra

PR referens, tanácsos
Titkárság

2002. óta az ATIVIZIG munkatársa

- elvégzi és koordinálja az igazgatóság egészére vonatkozó PR feladatokat (pl. sajtóközleményeket, híryananyagokat, tájékoztatókat ír, az igazgatóság Vízpart c. lapját szerkeszti, rendezvényeket szervez, menedzseli az ATIVIZIG honlapját, facebook oldalát)

Hírek

BEFEJEZŐDÖTT AZ IGAZGATÓSÁG VALAHA VOLT LEGNAGYOBB VOLUMENŰ BERUHÁZÁSA, AZ „ÁRVÍZVÉDELMI VÉDVONALAK MÉRTÉKADÓ ÁRVÍZSZINTRE TÖRTÉNŐ KIÉPÍTÉSE AZ ALSÓ-TISZÁN” ELNEVEZÉSŰ PROJEKT

Az ATIVIZIG és az Országos Vízügyi Főigazgatóság konzorciuma az Európai Unió finanszírozásával 12 milliárd Forint értékű árvízvédelmi fejlesztést hajtott végre az Alsó-Tisza vidéken.

A rövidített nevén csak KEHOP MÁSZ-ként emlegetett projekt az ATIVIZIG alapítása óta a legjelentősebb árvízvédelmi célú beruházás volt a Tisza alsó szakaszán.

A beruházás léptéke a megvalósításra fordított időben is megmutatkozik, mivel a kivitelezés 2017. februártól kezdődően 45 hónapon keresztül folyt, s 2020. november 06-án lépte át a képzeletbeli célvonalat. Ha ehhez az időhöz hozzá számítjuk a projekt pályázati szakaszát is, akkor 5 év telt el az ötlet megszületésétől annak teljes megvalósításáig.

Több helyszínen folytak a munkálatok egyszerre, a legnagyobb távolság két építési terület között 80 km volt, melyből következik, hogy szinte a teljes vízgyűjtő területünket lefedte ez a projekt. A kivitelező Colas Alterra Zrt. organizációs képességeit nagymértékben kihasználva végezte feladatát, melyet az elmúlt évek árvízmentes kisvízes időszakai és a kedvező időjárási körülmények is segítettek.

Elsőként a 11.05. árvízvédelmi vonal akut problémáját jelentő Mindszent I. számú szivattyútelep és a hozzá tartozó töltést keresztező mélyvezetésű nyomócső megszüntetése került terítékre. A gépház épületének elbontása és a töltés helyreállítása mellett befejeződött a Mindszent II. számú szivattyútelep teljes rekonstrukciója. 2018 őszétől már egy korszerű 12,0 m³/s kapacitású szivattyútelep szolgálja a Kurca vízrendszer öntözési és belvízvédelmi

Tisza bal parti töltés fejlesztése

igényeit. Ezt követte a Kurcatoroki őrzjárás töltésfejlesztési munkálatainak megkezdése a Tisza bal part 52+047 – 57+489 tkm szelvényei között, melynek során 620.000 m³ földet mozgattak meg. A nagyobb szelvényű töltések ezentúl ellenállóbban viselkednek a tartós árvízszintek káros hatásaival szemben. Az újonnan épített burkolt töltéskorona gyors, az időjárástól független védekezést tesz lehetővé a beavatkozást igénylő szakaszokon. A töltéstartestben lévő Kurca-toroki zsilip átépítése is szükségessé vált, hozzáigazítva a műtárgyat az új töltés geometriai méreteihez, valamint az elzárószerkezetek cseréje is megtörtént.

A megújult Kurca-toroki zsilip

Szintén a Szentesi Szakasz mérnökség működési területén belül, de már a 11.08. árvízvédelmi vonalon, a Hármaskörös bal partján került sor töltésfejlesztésre. 4,3 km hosszban. Újjáépült az árvízvédelmi gát közel 400.000 m³ föld behordása mellett, kiegészülve a stabilizált üzemi úttal a koronán.

Hármaskörös bal parti töltés fejlesztése

A megújult Felső-Kurcai zsilip

Teljes rekonstrukción esett át a Felső-Kurcai zsilip. Lényegében a régi műtárgy a szivornyával együtt lebontásra került és egy korszerű, az öntözési igényeket és az árvízvédelmi biztonságot egyaránt szolgáló gravitációs zsilip épült a helyén.

A korábbi évek hasonló típusú beruházásaihoz hasonlóan, most sem feledkeztünk meg a gátörtelepek fejlesztéséről. A Kurcatoroki és a Zalotai örtelepek felújítása napjainkra időszerűvé vált. Mindkét gátörház, illetve a zalotai munkáspihenő épülete a szolgálati helyiségekkel együtt energetikai korszerűsítésen és külső-belső felújításon ment keresztül.

A korábbi írásaimban többször emlegetett Dongéri és a Sámson-Apátfalvi árvízkapuk megépítése mind vízépítő mérnöki, mind üzemeltetői szempontból történelmi jelentőségű. Soha nem létesültek még

Dongéri árvízkapu

Sámson-Apátfalvi árvízkapu

Mobil szivattyúállás a Dong-ér torkolatánál

ilyen méretű és kapacitású műtárgyak az ATIVIZIG területén.

A Dong-éri és a Sámson-Apátfalvi főcsatornák torkolati szelvényeibe tervezett tekintélyt parancsoló, 2,0x3,0 méter nyílásmérettel rendelkező árvízkapuk meggátolják a folyóinkon érkező árhullámok behatolását a csatornába. Továbbá kiváltottuk ezen csatornák elsőrendű árvízvédelmi gátjainak további fejlesztését.

A projekt fontos elemét alkotta annak a 40 darabból álló mobil szivattyú parknak a beszerzése, amely a

két árvízkapu zárása esetén a belvizek folyóba történő emelését hivatott ellátni. Ez a mobil szivattyú kapacitás országosan is jelentős mértékű, s egyedülálló a vízügyi igazgatóságok tekintetében. Az egyenként 0,5 m³/s kapacitású dízel üzemű szivattyúk az MBSZ telephelyén várják a bevetést az év bármely szakában. Mozgatásukért 2 darab frissen vásárolt, daruval felszerelt tehergépjármű a felelős. A kihívásokkal tarkított beruházás végén öt településen (Baks, Szentes, Apátfalva, Mindszent, Szegvár) élő lakosság részesül közvetlenül a projekt eredményeiből. Ha a beavatkozással érintett árvízvédelmi öblözetek teljes lakosságát vesszük alapul, akkor közel 390.000 ember örvendhet a nagyobb árvízi biztonság és a kisebb árvízi kockázatnak a térségben.

Fotók: ATIVIZIG

Frank Szabolcs

osztályvezető
Pályázati és Beruházási Osztály

1995. óta az ATIVIZIG munkatársa

- ellátja az igazgatóság nemzetközi és hazai pályázati tevékenységével kapcsolatos feladatait
- koordinálja, felügyeli és ellenőrzi az osztály szakmai tevékenységét
- közreműködik a beruházási tevékenységének előkészítésében, lebonyolításában

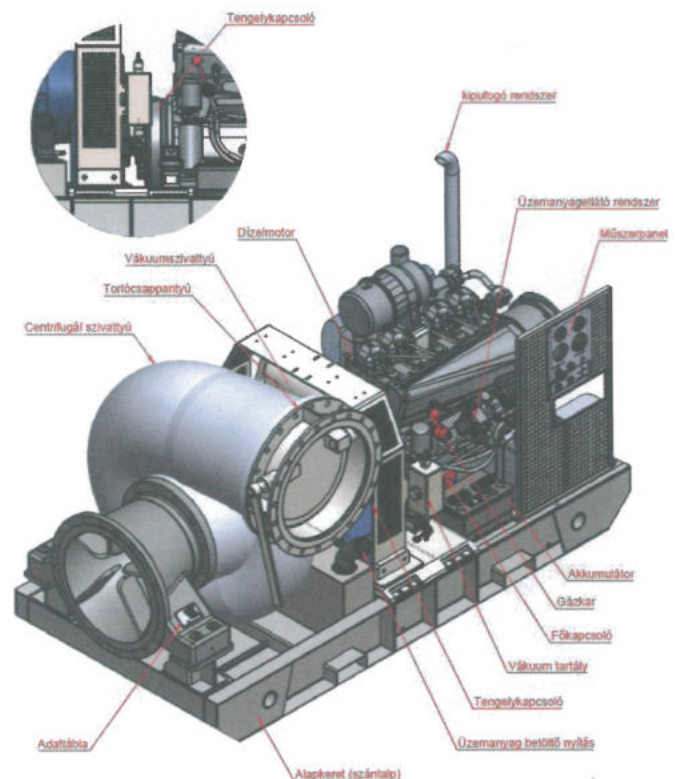
Hírek

A MÁSZ PROJEKT ZÁRÁSA

Az „Árvízvédelmi védvonal mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése az Alsó-Tiszán” (röviden: MÁSZ) projekt kivitelezése során az utolsó munkafázisra 2020. október hónapban került sor. Ekkor kezdődött a Sámson-Apátfalvi és a Dongéri-főcsatorna torkolati árvízkapui és a 20-20 darab mobilszivattyúból álló provizoriumoknak a műszaki átadási folyamata.

Első lépésként az árvízkapuk vízdoldali és a mentett oldali zsiliptábláinak zárási próbája történt meg. Ennek kapcsán kollégáink vizsgálták a száraz mozgatás működőképességét, majd az ideiglenes elzárások víztartását. A sikeres ellenőrzéseket követően került sor a főelzárást biztosító zsiliptáblák teljes terheléses víztartási próbájára, majd a vízterhelés alatti nyitás ellenőrzésére.

Az új mobilszivattyúk beszerzése az ATIVIZIG életében jelentős mérföldkőnek számít, mert ilyen mennyiségű, modern eszköz 30 éve nem érkezett igazgatóságunkhoz. Az új ASG 500 típusú szivattyúk egy közös alappokeretre elhelyezett szivattyúból és egy dízelmotorból állnak. A dízelmotoros szivattyú gépcsoport alkalmazási területe továbbra is az árvíz-, belvízmentesítés, valamint minden olyan esetben hatékonyan alkalmazható szivattyúzási feladatokra, ahol a gyors telepítés és üzembe helye-

ASG 500 metszet

Sikeresszivattyúpróba az új árvízkapunál

zés fontos, azonban nem áll rendelkezésre beépített elektromos hálózat. Különlegességük többek között, hogy a szivattyúk légtelenítése már nem a korábban alkalmazott, a motor kipufogó gázait hasznosító gázszugár szivattyúval, hanem elektromos meghajtású, olajkenésű vákuumszivattyúval történik. A szivattyú méretei az előző szériához képest csökkentek, miközben a szívóképesség és az emelési magasság a felhasználási igényeknek megfelelően növekedett. Az új szivattyúkat akár keresztirányban is el lehet helyezni a projektben szintén beszerzésre került Volvo FMX önrakodós teherautóink rakfelületén, amelyvel így jelentős hely takarítható meg és egyszerre akár 4 darab szivattyú is szállítható.

A szivattyú főbb műszaki paraméterei az alábbiak:

Térfogatáram: 500 l/s

Emelőmagasság: 10 m

Szállított közeg: folyóvíz, belvíz

Üzemelési tartomány: -15°C / +35°C

Lebegtetett hordalék tartalom: max. 5000 g/m³

Szivattyú szívó magassága: 6 m

Szívó- és nyomókarima: DN 500, PN6

Motor típusa (dízel): DEUTZ F5L914, 5 hengeres, léghűtéses szívó motor

Indítás: elektromos önindítóval, akkumulátorral

Üzemanyag tartály: ca. 200 liter,

Üres tömeg: 1480kg

Az üzempróba során a Kivitelező a korábban beszerzett mobilszivattyúkat kiszállította a helyszínre, a csőkészlet méret pontosítását követően összeszerelte a szívó és nyomó oldali csővezetéseket.

A Dong-éri provizórium gépészeti üzempróbája 2020.10.08-án kezdődött, a szivattyúk egyesével indításra kerültek, a bemelegítés, majd a légtelenítést követően jöhetett a vízszállítási próba. Valamennyi gép indítása sikeres volt, így kollégáink különböző fordulatszámokon az ultrahangos vízhozam mérő műszerükkel a szállított vízmennyiséget is ellenőrizni tudták.

Az OVF részéről Lábdy Jenő műszaki főigazgató-helyettes vezetésével vettek részt budapesti kollégák, akik örömmel konstatálták, hogy ezek a szivattyúk

A Dongéri provizórium üzempróbája

nem csak itt, hanem havi havi helyzetek során az ország más pontjain is bevethetőek lesznek.

A Sámson-Apátfalvi provizórium üzempróbája október végén kezdődött, mert a szükséges vízszint biztosítása a rendkívül csapadékszegény őszi miatt elhúzódott. Az eljárás hasonló módon bonyolódott le. A kivitelezői összeszerelést követően, a gépek indítása és légtelenítése után a vízszállítási próbára került sor. Ezt a helyszínt Láng István, az OVF főigazgatója és dr. Dobi László szakmai főtanácsadó is megtekintette, akik elégedettségüket fejezték ki, amikor a 10-10 db mobilszivattyú együttes idejű vízszállításának hatására a szívott oldalon a vízszint rohamosan csökkenni kezdett.

Láng István főigazgató tájékoztatása a Sámson-Apátfalvi provizórium üzempróbáján

A provizóriumok műszaki átadása sikeresen lebonyolódott, az új eszközök beszállításra kerültek az MBSZ szegedi telephelyére, s a takarítást, karbantartást követően várják további feladataikat. Az első éles bevetésre azonban várni kell a Tisza vagy a Maros folyó I. fokú árvízvédelmi készülségének elrendeléséig.

Fotók: MBSZ

Schilsong János

szolgálatvezető
Műszaki Biztonsági Szolgálat

2008. óta az ATIVIZIG munkatársa

- szervezi, irányítja, ellenőrzi a Műszaki Biztonsági Szolgálat feladatait
- gondoskodik a vízkár-elhárításhoz szükséges feladatok végrehajtásáról
- részt vesz az Igazgatóság mezőgazdasági vízszolgáltatási, öntözési feladatainak ellátásában

■ Víz-ügyünk

A 11.02. BELVÍZVÉDELMI SZAKASZ BEMUTATÁSA

A 11.01. belvízvédelmi szakasz védelemvezetője, Bába János kollégám a Vízpart újság előző számában indított számháborút a területi kiterjedés alapján rögtön meg is nyerte, hiszen az általam vezetett védelmi szakasz területe az övének a fele, 983,51 km². Azonban a területhez tartozó Dong-éri-főcsatorna a maga 77,528 km teljes hosszúságával és 986,42 km² nagyságú vízgyűjtő területével szintén első helyezett a maga kategóriájában a Szegedi Szakaszmérnökség működési területén.

A 11.02. belvízvédelmi szakasz a Tisza folyó jobb partján, részben annak mélyártéri területén helyezkedik el. Keleten a 11.02. árvízvédelmi szakasz Tisza folyó jobb parti elsőrendű árvízvédelmi töltése, nyugaton az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság működési területének határa, északon a Dong-éri-főcsatorna vízgyűjtőjének északi határa, továbbá a Kővágóéri, Galamboséri, Szentkútéri csatornák vízgyűjtőjének délkeleti határa, délen a Tisza folyó melletti mélyártér, a Dóc-Erzsébeti csatorna, a Percsorai-főcsatorna, valamint a Búdösszéki csatorna, Dong-éri-főcsatorna vízgyűjtőjének déli határa Sándorfalva-Ópusztaszer-Csengele községek vonalában alkotja a 11.02. számú belvízvédelmi szakasz határát.

A terület délkeleti oldalán a 36. számú, összesen 145,79 km² kiterjedésű Percsora-Sövényházi belvízrendszer Atkai-Holt-Tisza öblözetére helyezkedik el, mely holtág a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet részét képezi, ezáltal természetvédelmi terület. Az Atkai-Holt-Tisza vízszintszabályozását Igazgatóságunk végzi az öntözési, természetvédelmi és horgászati funkcióknak megfelelően, melynek összehangolása összetett feladat az eltérő – sokszor egyidejűleg fellépő – hasznosítási igények miatt. A Tisza folyó alacsony vízállása mellett a holtág vizének kivezetése – a 11.02. árvízvédelmi szakasz Tisza folyó jobb parti elsőrendű árvízvédelmi töltésén történő átvezetése – az Atkai zsilipen lehetséges gravitációsan. A folyón levonuló árhullámok során a gravitációs kivezetés megszűnését követően, a többlet vizek áttemelésére az összesen 1,5 m³/s névleges teljesítményű Atkai szivattyútelep üzembe helyezésével, indításával van lehetőség. Az Atkai-Holt-Tisza kiemelkedően népszerű a horgászok körében, ezért ezen szenvedélynek hódolók számára nagyon jó alternatíva lehet a terület felkeresése, de azok számára is vonzó lehet, akik megnyugtató vízparti környezetre vagy túrázni vágyanak. A Dóc-Erzsébeti öblözet az Atkai-Holt-Tisza öblözetével, illetve fölött helyezkedik el, az innen érkező vizek befogadója maga a holtág, ezért ár- és belvízvédekezés során az Atkai szivattyútelep üzemóráinak számát és a teljesítmény igényét számottevően az öblözet gerincét képező Dóc-Erzsébeti-főcsatorna által szállított, a Dóc-Erzsébeti közbenső szivattyútelep által továbbított vízhozam határozza meg. A szivattyútelep és a főcsatorna Szeged-Csongrád műútról történő megközelítése során látszanak igazán jól a mélyártéri terület terepadoottságai. A köves úttól elindulva először homoktalajon vezető földúton tudunk gond nélkül haladni, majd a terepszint látványosan elkezd csökkenni, a homokot felváltja a fekete föld, ezért a Babocsai utat elhagyva esős, belvizes időszakban komoly küzdelmet jelent a bejutás

a szivattyútelep üzemeltetőinek, gépészeinek, a csatornaőr kollégáknak, valamint a védelemvezetésnek. Másik érzékeny terület a Dóc község megközelítését szolgáló, a terepből kiemelkedő bekötőút, melyet körülölel a Dóci-tó, ezért a vízlevezetés során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy az útpályán elöntés ne alakuljon ki.

A Percsorai öblözetben húzódik a 15,138 km hosszúságú Percsorai főcsatorna, mely funkcióját tekintve kettősműködésű. A vízgyűjtő területén összegyülekező és lefolyó többlet vizek levezetése mellett öntözővíz szolgáltatási időszakban kiszolgálja a környékben működő mezőgazdasági területeket a Levelényi vízkivételi mű üzemeltetésével. A főcsatorna torkolati műve a Percsorai szivattyútelep, mely alacsony tiszai vízállás során gravitációsan, árhullám levonulásakor pedig a zsilip zárását követően a beépített, összesen 2,7 m³/s névleges teljesítményű szivattyúk üzemével emelhetők át a vizek az elsőrendű árvízvédelmi töltésen. A főcsatorna körüli öblözet jelentős része természetvédelmi terület, továbbá itt működött korábban az Ópusztaszeri Vízügyi Vadásztársaság is. A terület döntően apróvadas; a Tisza folyó hullámtere jó vadkamra, a mélyártéren megtalálható számtalan csatorna és morotva az apróvad számára megfelelő élettér. A vaddisznó és az őz is megfelelő körülményeket talál, a mesterséges kibocsátással nem fertőzött területen kiváló vad fácánállomány gyarapszik, amely a jelentős mezeinyúl-létszámmal kiegészülve kiváló apróvad-vadászati lehetőségeket kínál.

A fentiekben leírt belvízrendszer fölött húzódik a 34. számú Dong-ér-Halasi belvízrendszer, melynek összesen 8 öblözetéről lefolyó vizeket a Dong-éri-főcsatorna vezeti a Tisza folyóba. A főcsatorna nyomvonala a torkolat irányából Csongrád-Csanád megyét érintően Baks, Tömörkény, Csengele. Bács-Kiskun megyét érintően pedig Pálmonostora, Jászszentlászló, Szank, Kiskunmajsa – Bodoglár, Harkakötöny, valamint Kiskunhalas közigazgatási területein húzódik. A főcsatorna a fenékvonalazását tekintve elsősorban a vízgyűjtő területen összegyülekező, majd lefolyó vizek elvezetésére szolgál, a nyomvonal mentén a terepszintből adódó nagy magassági különbségek (a torkolat térségében a terepszint 86,4 m.B.f, a végszelvényben pedig 125,5 m.B.f.) áthidalására esésűcsökkentő műtárgyakat (gyaloghidakkal és hidakkal kombinált vasbeton bukókat) építettek be a mederbe. Tekintettel, hogy belvízcsatorna, a főcsatornában csak csapadékos időszakban jelentkezik számottevő vízmennyiség, csapadékszegény időszakban azonban kizárólag a meglévő vízvisszatartó műtárgyak kezelésével lehet időszakosan vizet visszatartani.

A Dong-éri-főcsatorna torkolati műtárgya a 11. 02. árvízvédelmi szakasz Tisza folyó jobb parti elsőrendű árvízvédelmi töltését annak 59+964 tkm szelvényében keresztezi. A korábbi torkolati műtárgy 1931-ben épült kétnyílású vasbetonhíd volt, mely szabad kifolyást engedett a Dong-éri-főcsatornának. Ezen műtárgy kizárólag betétpallózással volt visszazárható, ezért az árhullám kizárását a közel 1 km távolságra lévő, a főcsatorna 1+045 tkm szelvényében lévő Benedek zsilip biztosított.

ta. A torkolati műtárgy pályázati forrásból elbontásra került, helyére három nyílású árvízkapu épült, melynek zárását követően összesen 20 darab 0,5 m³/s névleges teljesítményű, azaz összesen 10 m³/s torkolati kapacitású mobilszivattyúkkal emelhető át a víz a folyóba, az árvízvédelmi töltésen keresztül. A korszerű árvízkapu megépítésével és használatba vételével a Benedek zsilip és a Dong-éri-főcsatorna jobb parti töltésének árvizes funkciója gyakorlatilag megszűnik, elsősorban belvizes funkciót fog ellátni.

A főcsatorna alsó szakaszán, a Büdösszéki öblözet térségében elhelyezkedő természetvédelmi területen található Máté Bence bázisa, aki többek között a Dong-ér-vidéken készített felvételeivel vált nemzetközileg is elismert természetfotóssá.

A vízgazdálkodási és természetvédelmi érdekek összehangolása nehéz feladat, belvízvédekezéskor pedig különösen, azonban nekünk ilyenkor a káros vizek elvezetése a feladatunk, megvédve többek között a Büdösszéki öblözetben fekvő, fokozottan belvízérzékeny Pusztaszer-Munkástelep lakott területét az elöntésektől. Ebből többször adódott szakmai vita és konfliktus a természetvédelmi szakemberekkel, azonban a Kiskunsági Nemzeti Park által folyamatban lévő, Igazgatóságunkkal egyeztetett fejlesztési tervek megoldást jelenthetnek erre a problémára.

E5 út hídja a Dong-éren

A főcsatorna mentén nyugati irányba haladva elérjük a 22+243 cskm szelvényében található Péteri-tói zsilipet, melynek zárását két darab alumínium billenőtábla szolgálja. A műtárgy mozgatásával lehetséges a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságának kezelésében lévő tóegységekből álló Péteri-tó vízszint szabályozása, mely, mint a Péteri-tavi Madárrezervátum Természetvédelmi Területének része, fokozott országos jelentőségű védettséget élvez. A zsilippel visszatartott víz oldalbeeresztő műtárgyon keresztül jut el a tavakba, a főcsatornán érkező többlet víz pedig a táblák fölött bukik át az alvízi oldalra. A következő vízvisszatartó műtárgyak Csengele és Jászszentlászló község közigazgatási területén belül találhatóak, melyek tiltós vasbeton gyaloghidak. Szintén Jászszentlászló közigazgatási területén, a Dong-éri-főcsatorna 40+800 cskm szelvényében található a Banó-tavi tiltós vasbeton gyaloghíd, mely a 127 hektár területű Banó-tó vízszintszabályozását szolgálja. A főcsatorna medrében lévő tiltó felvízi oldalán az oldaltározóhoz csatlakozó tiltós oldalbeeresztő műtárgyon keresztül lehet a visszatartott vízzel feltölteni a tavat, a zsilip alvízi oldalán lévő tiltós oldalkieresztő műtárgy pedig az egy-egy intenzív csapadéktevékenység hatására jelentkező többlet vízmennyiség kiengedésére, illetve belvíz

védekezési időszakot megelőzően a tározó előürítésére szolgál. További vízvisszatartó műtárgyak épültek ki a Dong-éri-főcsatornán a 43+930 cskm (Kisasszonydűlői tiltós vasbeton gyaloghíd), 49+220 cskm (Szanki műút melletti tiltós vasbeton gyaloghíd), valamint az 53+000 cskm (Erdőalji tiltós vasbeton gyaloghíd) szelvényben. A Harkakötöny térségében lévő Harka-tó töltése és ürítése is a főcsatorna mederében található vízkészlet felhasználásával történik. A főcsatorna 70+245 cskm szelvényében kiépített tiltós vasbeton gyaloghíd zárásával oldható meg a belvíznek a Kiskunhalas határában kiépült Járószéki tározóba való visszatartása, és ideiglenes tározása.

Kotrás a Dong-éren

A főcsatorna teljes hosszában magas vezetőségű csatorna, a levonulási vízszint jellemzően a terep szintje fölött van, ezért belvíz levonulásakor a becsatlakozó mellékcsatornák vizeit kizárólag az oldalbeeresztő műtárgyak, áttereszek visszazárását követően a torkolatokhoz telepített szivattyúállások üzembe helyezésével lehet áttemelni a Dong-érbe.

Összegezve a 11.02. belvízvédelmi szakasz területét: három csatornaőrjárás és hat gát- és csatornaőrjárás alkotja, a főművi csatornák hossza összesen 120,985 km, az átvett csatornák hossza pedig 252,915 km. A védszakszhoz tartozik két torkolati és négy közbenső szivattyútelep, továbbá mindösszesen 1457,1 hektár kiterjedésű tározó tér, mely 15,34 millió m³ víz befogadására alkalmas.

A belvízvédelmi szakasz védelemvezetői feladatait 2009 óta látom el, mely időszakban több belvízvédekezésben volt lehetőségem részt venni. A legnagyobb kihívást talán a 2010-2011. évi védekezés jelentette, az akkor tartósan kialakult elöntések és csatornateltségek miatt.

Ezúton is szeretnék köszönetet mondani a gát- és csatornaőr, továbbá gépész és gépkezelő kollégáknak, továbbá mindazon munkatársaimnak, akik bármilyen területen segítettek védelemvezetői munkámat.

Fotók: a szerző felvételei

Kohn Sándor

árvízvédelmi referens
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási
Osztály

2009. óta az ATIVIZIG munkatársa

- Közreműködik az Igazgatóság működési területének vízgazdálkodását érintő koncepciók és tervek elkészítésében
- Gondoskodik a szakágazati munka keretéhez tartozó beruházási, egyéb felújítási feladatok, nagyobb volumenű fenntartási munkák műszaki előkészítéséről, műszaki tervezéséről vagy terveztetéséről.

■ Hidrometeorológiai tájékoztató

ÖSSZEFOGLALÓ

A 2019/2020-AS HIDROLÓGIAI ÉVRŐL

2019. november 1–2020. október 31.

A 2019-2020-as hidrológiai évben, az elmúlt évekhez hasonlóan a klímaváltozás tipikus jelei felfedezhetőek voltak. Az általános léghőmérséklet-emelkedés már egy ideje jelen idő. Évről-évre dőlnek meg a melegrekordok, amelyek igazgatóságunk területét is érintik, és alig van olyan hónap az évben, amikor a középhőmérséklet ne haladná meg az átlagos értéket. A csapadékoság szempontjából a mi éghajlatunkon inkább a csapadék időbeli eloszlásnak átrendeződése a szembetűnő. Hosszabb csapadékszegény időszakot általában egy, az átlagnál jóval csapadékosabb periódus követ. Mivel idén a vízgyűjtőn rendkívül kismértékű volt a hó felhalmozódása és a tavaszi hónapok sem hozták a várt csapadékokat, a folyómedrek a megszokottnál később tudtak feltöltődni. Idén a nyári csapadékmaximumok idején jelentkező árhullámok voltak a hangsúlyosabbak, de a kezelésünkben lévő folyószakaszokon I. fokú árvízvédelmi szintet elérő vízállások nem alakultak ki.

Időjárás

Csapadék

A 2019. november 1. és 2020. október 31. közötti időszakban összesen 653 mm csapadék hullott az ATIVIZIG területére. Ez a sokéves átlagos csapadékmennyiséget 107 mm-rel haladta meg (120%). Ami a Tisza vízgyűjtőterületének éves csapadékoságát illeti, az ugyancsak meghaladta az átlagos értéket. Fő folyónk vízgyűjtőjét összesen 780 mm csapadék áztatta, ami 64 mm-rel több, mint a megszokott.

A hidrológiai év során mindkét területi viszonyításában hasonlóan alakultak a havi csapadékmérlegek. Az időszak egy csapadékos novemberrel indult. Működési területünkön 24 százalékkal, a vízgyűjtőn pedig 44 százalékkal hullott több eső, mint a várható. Ezt követően a decemberi, de kiváltképpen a január havi átlag maradt el a sokéves közepes értéktől. Igazgatóságunk területén decemberben a sokévi átlag 68 százalékat, januárban pedig alig 40 százalékat regisztráltuk, míg vízgyűjtő szinten a decemberi hiány még nem érte el a 10 százalékot, januárban viszont már közel 60 százalék körül alakult. Átmenetileg a februári és márciusi többlet mérsékelte a kialakult vízhiányt, de az ezt követő tavaszi hónapok rendkívül aszályos időjárást hoztak. A Dél-Alföldre április-

ban csupán 7,6 mm csapadék hullott, a havi átlag 18százaléka. A vízgyűjtőre ezzel egy időben a megszokott havi összeg 24 százaléka, 13,4 mm esett. A hidrológiai év során ezzel az április bizonyult a legszárazabbnak mindkét területegység tekintetében. A megszokottnál szárazabb időjárás májusban is folytatódott, működési területünkön a vártnak 64 százalékat (34,3 mm), a vízgyűjtőn pedig 70 százalékat (51,5 mm) regisztráltuk. A csapadékszegény időszaknak egy igen csapadékos nyár vetett véget. Kiváltképp sok esett júniusban, amikor is az időszak havi maximumát regisztráltuk. Az ATIVIZIG területét a nyár első hónapjában területi átlagban összesen 153 mm csapadék áztatta, amely a vártnak több, mint a kétszerese. Magyarország területét tekintve is kiemelkedően csapadékosnak bizonyult térségünk, mivel az országos havi maximumot is működési területünkön, Mindszentén mérték, 243,7 mm-t. Ami a vízgyűjtőt illeti itt is jelentős esőzéseket tapasztalhattunk, területi átlagban összesen 145 mm esett a hónap során, 70 százalékkal több, mint a megszokott. Az ATIVIZIG területén a következő két hónapban még többletet regisztrálhattunk, melynek mértéke júliusban 63 százalék, augusztusban pedig 23 százalék volt. A vízgyűjtőterületen is mértünk némi többletet, de csupán 17 százalékot, augusztusban pedig már kevesebbet, az átlag 77 százalékat. A szeptember már egyöntetűen szárazabbnak bizonyult, főként működési területünkre vetítve, ahol a sokéves havi közepes csapadéknak csupán a fele hullott. Mindemellett országosan is a működési területünkön, Kiskunhalason mérték a legkevesebb csapadékokat a hónapban, ahol mindössze 8,9 mm esett. Az időszak végét – a hidrológiai év éves menetével ellentétben – egy igen csapadékos október zárta. A Dél-Alföldet 31 százalékkal áztatta több csapadék, mint a havi sokéves átlag, mintegy 83,3 mm-t regisztráltunk. Ezen időszak alatt fő folyónk vízgyűjtőterületét 100 mm csapadék áztatta, a vártnál 66 százalékkal több.

A hidrológiai év során hullott csapadék területi eloszlása jelentős szélsőségeket mutatott. A legtöbb az igazgatóság középső területein hullott, a helyi maximumot is itt regisztráltuk, a Mártélyi gátórháznál 870 mm-t. Ennél jóval kevesebb volt a 12 havi összeg a működési terület nyugati és északi peremén, a helyi minimumot pedig Csongrádon tapasztalhattuk, 500 mm-t.

Hó

Az elmúlt hidrológiai év hó szezonjában a Tisza vízgyűjtőterületén a csapadék jelentős része eső formájában hullott, így – az elmúlt két évtől eltérően – rendkívül alacsony volt a hó felhalmozódásának mértéke, az a téli hónapokban a sokéves minimum alatt maradt.

Az ATIVIZIG területén sem tapasztaltunk számottevő hóborítást. Mindössze január 20-án jelentettek hófoltokat a Csongrádi Szakasz mérnökség területéről. Ezt követően március végén, a szokatlanul hideg időjárás következtében 24-25. között hullott szilárd halmazállapotú csapadék. Ebben az időszakban a Szegedi Szakasz mérnökség területén regisztráltak maximálisan 2-4 cm-es hóvastagságot, illetve hófoltokat. Ezzel egy időben, a Csongrádi és Hódmezővásárhelyi Szakasz mérnökségek területéről jelentettek elszórtan hóleplet.

Léghőmérséklet

Az elmúlt 12 hónap középhőmérséklete Szegeden 12,8 °C volt, ami jelentősen, 1,8 °C-kal haladja meg a sokéves átlagos értéket. Május és július kivételével a havi középhőmérsékletek minden hónapban – kisebb-nagyobb mértékben – meghaladták a várhatót.

A hidrológiai év azonnal egy igen jelentős pozitív hőmérsékleti anomáliával indult. Tavaly novemberben átlagosan 10,3 °C-ot mértünk, amely 5,2 °C-kal volt melegebb, mint a megszokott. A december is enyhébb időjárást hozott, a havi középérték 4,3°C volt, 3,2 °C-kal több, mint az ilyenkor várható. Januárban ennél mérsékeltőbb, 0,7 °C-os pozitív eltérést regisztráltunk. A február meglehetősen enyhe volt, átlagosan 6,1 °C-ot regisztráltunk, ismét 5,2 °C-kal melegebbet, mint a sokéves havi átlag. A tavasz igen változékony időjárást hozott térségünkben. Márciusban még 1,8 °C-kal, áprilisban csupán 0,7 °C-kal volt melegebb, majd májusban az időszak során egyedülálló módon hidegebb volt a megszokottnál 1,1 °C-kal. Az idei év nyara nem indult igazán meleg időjárással. Júniusban a hónap elején még átlag alatti napi hőmérsékleteket regisztráltunk, majd fokozatosan melegedett térségünk időjárása, így végül körülbelül 1 °C-kal volt melegebb a vártnál. A július átlag körül alakult, majd az augusztus jelentősen, 2 °C-kal meghaladta a sokévi átlagot. Mezőkovácsházán augusztus legvégén 37,4 °C-ot is mértek, ami országosan a legmagasabb hőmérsékletének bizonyult a hónapban. Szeptemberben a korábbi évekhez hasonlóan, még nem köszöntött be az igazi őszi idő. A havi középhőmérséklet 18,9 °C volt, amely 2,3 °C több a havi közepesnél. Ezt követően október közepén tapasztalhattunk némi hőmérséklet csökkenést, de ennek ellenére is havi átlagban több, mint 1 °C-kal többet mérhettünk.

Vízjárás

Folyók vízjárása

Novemberben – a hidrológia év menetének megfelelően – kisvízes állapot volt meghatározó a Tiszán és a Maroson egyaránt, átlag alatti vízállásokkal. Egy-egy kisebb méretű vízszintemelkedéstől eltekintve egészen februárig említésre méltó változás nem történt.

Ezt követően mind a Tiszán, mind a Maroson idén februárban, illetve márciusban is levonult egy kisebb árhullám, mely átlag fölé emelte a vízszinteket, de árvízvédelmi készültségi szintet sehol nem ért el. Mivel a vízgyűjtő magasabban fekvő részein az idei hőszezonban nem történt jelentős hófelhalmozódás és a tavaszi időjárás sem hozott számottevő esőzéseket, a vízjárás éves menetével ellentétben folyómedreink nem tudtak feltöltődni. Az áprilisi havi közép vízszint 128 cm volt, amely 316 cm-rel múlta alul a sokévi átlagos értéket. A kisvízes állapotnak egy júniusi árhullám vetett véget, mely a vízgyűjtőre hullott nagy mennyiségű csapadék hatására alakult ki. A keletkezett árhullámok a kezelésünkben lévő folyószakaszok vízszintjét jóval átlag fölé emelték, több helyen megközelítve az elsőfokú árvízvédelmi készültségi szintet. Az árhullám a Tisza és mellékfolyóinak vízszintjét a hónap során egyre feljebb emelte. A vízgyűjtő magasabban fekvő területeiről érkező kisebb-nagyobb árhullámok a hónap során folyamatosan töltötték meg a folyószakaszok medreit. A Tisza a teljes hónap során végig áradó trendet követett, mely következtében június 26-án a szegedi alsó rakpart lezárásra került. A tetőzésre a szegedi szelvénynél végül június 30-án került sor 585 cm-es vízállás mellett (I. fok: 650 cm). Júliusban a vízgyűjtőterületen ugyan továbbra is némi csapadéktöbbletet (+23%) tapasztalhattunk, de ezek már nem indítottak jelentős árhullámokat. A folyóra a teljes hónap alatt lassú apadás volt jellemző. A Tiszán a vízszintcsökkenést egy rövid időre, július 21-25. között egy gyenge áradás törte meg. Ezt követően azonban folytatódott a folyó apadása, mely átlag alá süllyesztette a vízszinteket. Októberben a vízgyűjtőre hullott nagyobb mennyiségű csapadék hatására (+66 százalék) a Tisza ismét áradóra fordult. Az árhullám az átlag fölé emelte a folyó vízszintjét a szegedi szelvényben, mely tetőzésére október 23-án került sor 262 cm-es vízállás mellett. A Maroson tapasztalt júniusi árhullám két árhullámcsúcs mellett vonult le. Az első tetőzésre 20-án került sor 325 cm-es vízállással (I. fok: 400 cm). Rövid apadást követően a felső szakaszokon újabb vízszintemelkedés következett, amely a makói szelvényben a vízállást ismét áradóra fordította. Utóbbi tetőzésére június 27-én este került sor 380 cm-es vízállás mellett. Júliusban a Maros a Tiszához hasonlóan a hónap kezdetétől apadt, majd július 17-től július 24-ig gyengén áradt. A tetőzést követően szeptember végéig az apadásé volt a főszerep átlag

alatti vízállásokkal. Októberben kisebb vízszintingadozást regisztráltunk, de jelentős események már nem következtek az időszak végéig.

A Hármaskörös szarvasi szelvényében a vizsgált időszak szinte egészében a duzzasztómű által meghatározott vízszinteket regisztrálhattuk. Átmenetileg megszüntették a duzzasztást november 15-én, mely jelentős vízszintcsökkenést eredményezett. Ekkor mértük az időszakban a minimum vízállást a szarvasi szelvényben, december 12-én, -45 cm-t. A duzzasztás visszaállítására december 15-én került sor. Június közepén az emelkedő vízszállás ismét szükségessé tette az üzemi vízszint csökkentését. A levonuló árhullám a hónap végén, június 27-én tetőzött kevéssel az elsőfokú árvízvédelmi készültségi szint alatt (563 cm, I fok: 600 cm). A tetőzést követően a folyó apadni kezdett, aminek következtében a korábban megszüntetett duzzasztott vízszint július 7-én visszaállításra került, melyet október végén ismételtelen megszüntettek, így gyors apadást tapasztalhattunk a folyón.

Jég

A hidrológiai év során a Tiszán jelentős jégjelenség nem alakult ki. Az ATIVIZIG területéhez tartozó jégészlelési szakaszokon január 24-26 közötti időszakban jelentettek parti jeget, illetve helyenként 10 százalékos jégzajlást.

Ami a Marost illeti, január 9-14. között jelentettek parti jeget, valamint 20-40 százalékos úszó jeget. Ezt követően 14-18-ig már csak parti jeget, valamint néhány helyen 10 százalékos zajlást. Mindezek mellett Vetyehát környékén a Maros 7-4,2 folyamkilométerhez tartozó jégjelentő szakaszán január 10-17. közötti időszakban torlódott jég is volt.

A Körös folyó ATIVIZIG területén lévő szakaszáról egyetlen napon jelentettek 0-32 folyamkilométerek között parti jeget, január 10-én. Ezt követően 11-én már csak egyetlen jégjelentő szakaszon, a 0-6 folyamkilométerek között regisztráltunk parti jeget, de a következő napra itt is megszűnt.

Talajnedvesség

A talaj felső rétegeinek nedvességtartalma a csapadékosságot követve ingadozott. A legfelső 20 cm telítettség körüli állapotban volt február végéig. A tavaszi aszályos időszak azonban átmenetileg vízhiányt okozott a felső rétegben, de a nyári csapadékos időjárás ismét telítettség közeli állapotot eredményezett a felső talajrétegben. Szeptember végére a Duna-Tisza-közi területeken a nedvességtartalma átlagosan 80 százalék körül alakult, míg a Tiszántúlon ennél kevesebb volt (65-80 százalék). A csapadékos októberi időjárás hatására a hónap végére az ATIVIZIG teljes területén 80-90 százalék közé emelkedett a legfelső talajszint nedvességtartalma.

A működési területünkön a középső 20-50 cm-es talajszint nedvességtartalma hónapról hónapra

fokozatosan töltődött fel, mely során előbb a Duna-Tisza-közi területek, majd a tiszántúli részek is telítette váltak március végére. A tavaszi vízhiányos időszak itt is érezte hatását, mely következtében az igazgatóságunk teljes területén 40 százalékalatti volt a telítettség mértéke. Nyári esőzések hatására június végére némiképp visszatöltődött a középső talajszint, 70-80 százalékra. Szeptemberig ismételtelen csökkenés volt tapasztalható, mely következtében a hónap végére 30 százalékalatti értékeket tapasztalhattunk. A vízjárás éves menetével ellentétben az október hozott pozitív irányú változást, ugyanis a hónap végére 90 százalékot meghaladó telítettséget tapasztalhattunk.

A legmélyebb 50-100 cm-es talajréteg 2019 novemberétől fokozatosan töltődött fel egészen az év március végéig, amikor elérte az időszak maximumát. Ez a Duna-Tisza-közi területeken 90 százalékal fölötte, míg a Tiszántúlon átlagosan 80 százalékos telítettséget jelentett. Ezt követően a talajnedvesség tartalom lassú csökkenése figyelhető meg. A minimumot szeptember végére érte el, amikor igazgatóságunk teljes területén 30 százalékalatti értékeket figyelhattunk meg. Október végéig kis mértékű, +10 százalékos emelkedés következett, így 30-40 százalékal között alakult a telítettség mértéke.

Talajvízjárás

A hidrológiai év során működési területünkön a talajvízszint átlagosan 2-4 méterrel húzódtott a terep alatt, az év nagy részében – területünk jelentős hányadán – elmaradva a sokéves átlagos vízszinttől. A hidrológiai év kezdetén, tavaly novemberben még a talajvízszintek áradó tendenciája volt jellemző működési területünkön. A megszokottnál csapadékosabb márciusi időjárás hatására intenzívebb áradás kezdődött, átlagosan 10-20 cm. Az áprilistól kezdődő száraz időszaknak köszönhetően a Maros hordalékkúpon és a Tisza-menti mélyebben fekvő területeken már apadó trend volt megfigyelhető, ami május végére igazgatóságunk egész területére kiterjedt. Az ezt követő júniusi esőzések azonban a talajvízszintek 10-50 cm-es áradását eredményezték, ami egyedül a homokhátság magasabb részeit nem érintette. Július végére azonban már a Duna-Tisza-közének nagy részén is megfigyelhető volt kisebb-nagyobb mértékű áradás. A nyár előrehaladtával intenzív apadásnak indultak a vízszintek a Maros hordalékkúpon és a Kiskunsági területeken. Az áradás tovább folytatódott a Tiszántúl északi és a Duna-Tisza-közének déli területein. Szeptemberben viszont már átfogó apadást tapasztalhattunk, melynek mértéke átlagosan 10-20 cm között alakult. Októberben a talajvízszint csökkenés mérséklődött – átlagosan 5-10 cm volt –, de a trend nem változott a hidrológiai év végéig.

A sokéves közepes talajvízállásokhoz képest szinte a működési területünk egészén a hidrológiai év legnagyobb részében negatív eltérést tapasztalhattunk. A csapadékhiányos tavaszi hónapok miatt a

talajvíz nem tudott feltöltődni a megszokott maximális szintre, és mivel a nyár eleji esőzések csak késleltetve érzékeltették hatásukat a legnagyobb negatív anomáliát júniusban tapasztalhattuk. A legnagyobb eltérések (1-2 m) a homokhátság magasabb részein, valamint a Tisza-Maros szögben észleltük.

Kilátások

Az Országos Meteorológiai Szolgálat november 12-én kiadott hosszú távú előrejelzése szerint az előttünk álló december átlagos hőmérsékletű, a január és a február az átlagosnál kissé melegebb, az időszak egésze pedig az átlagosnál szárazabb időjárást hoz. A hosszú távú előrejelzés alapján és a jelenlegi átlagos vízháztartási helyzetet figyelembe véve az előttünk álló téli, kora tavaszi időszakban árvizek keletkezésének az esélye és kiterjedt dél-alföldi belvíz kialakulásának a valószínűsége átlagosnak mondható.

Tanulunk

ÉV VÉGI SZÁMADÁS

A 2020-as év mindenki számára nehéz volt. A járvány sok esetben megváltoztatta az életünket, átírta a terveinket. Így történt ez a képzések terén is. A jogszabály szerint ez évben kettős teljesítési kötelezettségünk volt. Az előírt kredit pontokból nem csak az éves kötelező 15%-ot, hanem a 3. év végéig előírt 75%-ot is teljesíteni kellett. A jelenléti képzéseknél problémát okozott, hogy a járvány tavaszi első hullámának szigorításai miatt az év első felében nem tudtunk jelenléti képzést tartani. Augusztus 6-án volt az első alkalom, amikor meg tudtuk kezdeni az oktatást. Hamarosan életbe léptek a járványügyi előírások is, amiket igyekeztünk maradéktalanul betartani. A tavalyi 18 képzéshez viszonyítva idén csak 11 jelenléti oktatási napunk volt, ezeken 355 fő vett részt. November 5-6-án még egy utolsó képzést sikerült megtartani terveink szerint, így mindenki teljesíteni tudta a kötelezettségét. Előadóink színvonalas előadásokkal gyarapították a résztvevők tudását. Ezúton is köszönjük a munkájukat. Az érdeklődés és a lehetőségek egyre inkább az e-learning képzések irányába tereltek minket. Szerencsére egyre több munkatársunknak van lehetősége, hogy online képzésen vegyen részt. Szeptemberben volt egy „újra tervezés” amikor is sokan választották ezt a megoldást. Felsőfokú végzettségű kollégáink és vezetőink is sok színvonalas e-learning tananyag között válogathattak.

Nagyon fontos napjainkban az informatikai biztonság. Az elmúlt évben Kiss Attila az OVF informatikai biztonsági felelőse személyesen járt a vízügyi igazgatóságokon, ahol jelenléti képzést tartott. Ebben az évben elkészült a tananyag e-learning változata, természetesen kibővítve az új információkkal, szabályokkal. Ezeket a képzéseket minden számítógép mellett dolgozó munkatársunknak kötelező volt elvégezni 11.01- 30. között. Ezzel a képzéssel zártuk a 2020-as oktatási évet. Az év végéhez közeledve számadást szokás csinálni. Úgy gondolom, hogy a nehézségek ellenére is mindenki szépen teljesített.

Benyhéné Gémes Orsolya

monitoring referens
Vízrajzi és Adattári Osztály

2016. óta az ATIVIZIG munkatársa

- rögzíti, elemzi, feldolgozza a csapadékatokat, előállítja a napi csapadéktérképeket
- térinformatikai feladatokat lát el, valamint a vízrajzi objektumok nyilvántartását kezeli

Jogszabályfigyelő

Tájékoztatjuk kedves Olvasóinkat, hogy a „Jogszabályfigyelő” ezentúl QR-kód formájában fog megjelenni. Egy QR-kód-olvasó programmal másodpercek alatt leolvashatjuk és menthetjük az adott információt. Ez a kódolvasó már sok telefonba előre telepítve van, de számtalan változat ingyenesen letölthető.

Molnárné Papp Judit

oktatási, képzési referens
Titkárság

1995. óta az ATIVIZIG munkatársa

- ellátja az igazgatóság oktatási és képzési feladatait
- közreműködik a belső továbbképzési programok kidolgozásában, lebonyolításában

■ Vízükör

„MINDIG IS SZERETTEM A MATEKOT”

INTERJÚ SZALAI NORBERTTEL A KGO OSZTÁLYVEZETŐJÉVEL

Kedves Norbi, köszönöm, hogy elfogadta az interjúfelkérést, aminek apropója, hogy nemrégiben osztályvezetői kinevezést kaptál.

Kanyarodjunk először a kezdetekhez. Milyen tanulmányokat folytattál, milyen végzettségeket szereztél?

2006-ban érettségiztem a Kőrösy József Közgazdasági Szakközépiskolában, majd ugyanitt megszereltem a pénzügyi és számviteli ügyintézői OKJ-s képesítést. Egyetemi tanulmányaimat az SZTE-GTK pénzügy és számvitel alapszakán, valamint Erasmus ösztöndíj keretében Németországban, Göttingenben, a Georg-August-Universität-en folytattam.

Munkába állásomat követően számos, a munkámhoz szükséges OKJ-s képesítést szereztem (valutapénztáros és valutaügyintéző, kereskedő-vállalkozó, ECDL, vállalkozási és államháztartási mérlegképes könyvelő).

A szakmai tárgyak mellett mindig is szerettem nyelveket tanulni, így németből felsőfokú (gazdasági) C típusú, angolból pedig középfokú C típusú nyelvvizsgákat szereztem, továbbá franciául is elkezdtem tanulni.

Hol dolgoztál mielőtt a vízügyhöz kerültél?

Két évig voltam lakossági ügyfélreferens az MKB Bank Zrt. hódmezővásárhelyi fiókjában.

Honnan ered a pénzügy iránti érdeklődésed?

Édesanyám boltvezető, könyvelő. Édesapám östermelő, akivel rengeteget jártam piacokra. Nővérem is közgazdász, mindig is szerettem a matekot, így nem is nagyon kerülhettem volna más pályára.

Mikor kerültél az ATIVIZIG-hez, és milyen munkakörben kezdted meg az itteni tevékenységed?

2015 februárjában lettem a Gazdasági Osztály, osztályvezető-helyettese.

Idén júliustól lettél a Közgazdasági Osztály vezetője, miután Felsőné Tóth Irénke megbízást kapott a gazdasági igazgató-helyettesi feladatok ellátására, Gazdag Erzsike nyugdíjazása okán. Azóta eltelt már néhány hónap. Hogy érzed magad az osztályvezetői pozícióban, mik az eddigi tapasztalataid, mik a főbb feladataid?

Szerencsére nem az ismeretlenbe pottyantam bele, az elmúlt öt évben Erzsike és Irénke is bevont a szakmai feladatokba, így e téren azt kaptam, amire számítottam. A 26 fős KGO napi és személyi ügyeinek koordinálása már sokkal több kihívással jár, de eddig úgy érzem, hogy sikerült mindent megoldani. Szeretem a kihívásokat, így jelenleg nagyon jól érzem magam a pozíciómban.

Feladataim sokrétűek, de talán a legfontosabbak a következők:

Az osztály napi ügyeinek szervezése, irányítása. Időközi költségvetési jelentés, mérlegjelentés, éves költségvetési beszámoló elkészítésének koordinálása. Feladattervek teljesítésének nyomon követése. Továbbá sok rendszeres és eseti adatszolgáltatás elkészítése.

Egy kicsit magánemberként is hagy ismerjünk meg. 33 éves vagy, két fiúgyermek édesapja. 2014-ben házasodtatok össze dr. Palugyay Anna kolléganőnkkel, aki már előtted a vízügyes család tagjává vált.

Számomra a legfontosabb a család. Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy két gyönyörű, egészséges fiam van. Igyekszem őket is bevonni a vízügybe, igaz egyelőre csak a horgászat terén. Ádámot már sikerült megfertőznöm, imád csónakázni, horgászni a Tiszán!

Otthon szoktatok-e beszélni a munkáról, a napi eseményekről vagy „leteszitek” a vízügyet, amikor hazaértek?

Természetesen igen! Nem hiszem, hogy bármelyik pár teljesen le tudná tenni.

Neked is felteszem a kérdést, amit korábban Pataki Dávid szakaszmérnöktől is megkérdeztem: a magánéletben is te vagy a főnök, vagy hagyod érvényesülni a feleségedet?

Ez egy fogós kérdés. Pénzügyek terén biztosan én irányítok, a többiben úgy érzem, hogy hagyom érvényesülni Annát, de lehet, hogy Ő nem így látja.

Köszönöm szépen a beszélgetést, Norbi! Jó egészséget és sok sikert kívánok a további munkádhoz és a fiaid vízügyessé való neveléséhez!

■ Vízstudomány

A FERENCSZÁLLÁSI KANYARULAT RENDEZÉSE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÁRVÍZVÉDELMI TÖLTÉSEK ÉPÍTÉSÉNEK ALSÓ-TISZA-VIDÉKI SAJÁTÓSSÁGAIRA

Előzmények

Két évvel ezelőtt az a megtiszteltetés ért, hogy vízrajzusként részt vehettem a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ár- és Belvízvédelmi szakmérnöki képzésen. Megmondom őszintén, először feltettem magamnak a kérdést, hogy mit keresek én ezen a képzésen egyáltalán, de arra jutottam, hogy a több mint húszéves vízrajzi „pályafutásom” során már voltam abban a helyzetben, hogy egy nagyobb árhullám levonulásakor nem vízrajzi, hanem árvíz-műszaki védekezési feladatokat kaptam. Mind a mai napig emlékszem, amikor 2013-ban hirtelen kivezényeltek Győrújfaluba védekezni, és az indulás előtti este nem találtam meg a padláson, a kartondobozokban tárolt könyvek között az „Árvízvédekezés a gyakorlatban” című jegyzetet, amivel a kezembem magabiztosabbnak érezhettem volna magam. Arra sem gondoltam volna, hogy már a védekezés első estéjén a töltésen háromszor elázva, a hidegben a legnagyobb boldogságomat a málházak legalján megbúvó száraz jégeralsó okozza. De mivel nem a „Történelem” rovatba kell cikket írnom, hanem a „Vízstudományba”, át is térnék a Ferencszállási kanyarulatról szóló szakdolgozatom témájának bemutatására.

A dolgozatom a Ferencszállási töltésáthelyezés kapcsán mutatja be az Alsó-Tisza-vidékre jellemző sajátosságokat. A Maros vízgyűjtőterületének jellemzésétől, a történeti kitekintéseken keresztül, a problémák felvázolásával jut el a Ferencszállási töltésáthelyezés technológiai leírásáig, elemezve a talajmechanikai vizsgálatok és előírások szigorú betartásának indokoltságát.

A Ferencszállási kanyarulat rendezése

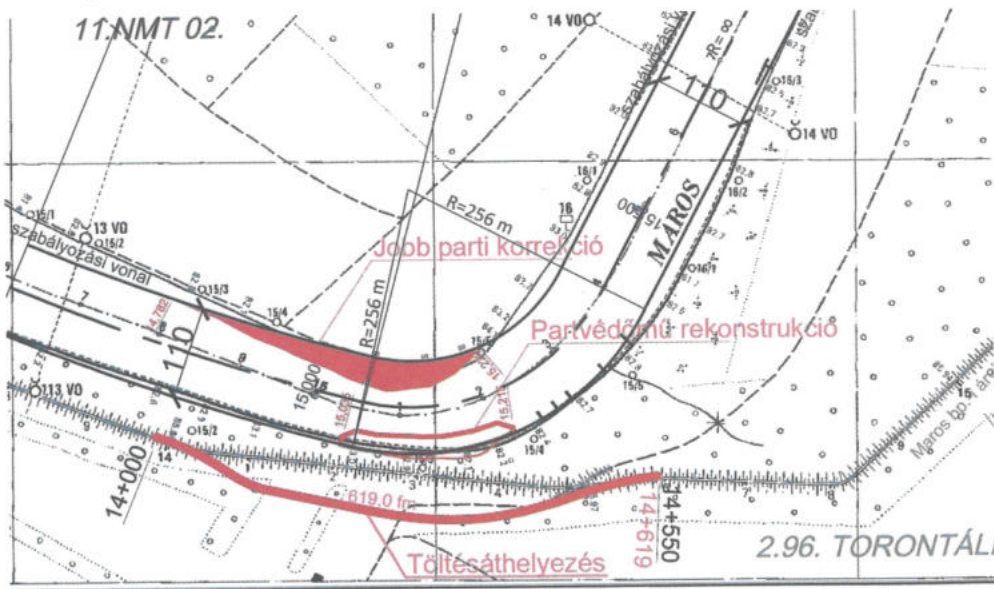
1998 óta több rendkívül veszélyes árvíz vonult le a Tiszán és mellékfolyóin. Az előrejelzések szerint az elkövetkező évtizedekben számolni kell az egyre nagyobb árvízszintek kialakulásával és egyre gyakoribb előfordulásával. Az éghajlatváltozás és a vízgyűjtőkön történt emberi beavatkozások az árvízszintek emelkedését okozzák. Az Alsó-Tiszán és a Maroson egy levonuló árvíz nemcsak magasságával, hanem tartósságával is megnehezíti az árvízi védekezést. Míg a Tisza felső szakaszán 5-20 napos, addig az alsó szakaszára 25-100 napos tartóssági érték jellemző, ami más európai folyón nem, vagy csak ritkán szokott előfordulni. A helyzetet még a jeges árvizek levonulása is nehezítheti.

Árvízvédelmi töltéseink több szakaszban, különféle anyagból és eltérő építési módszerrel készültek. A védekezési tapasztalatok megmutatták, hogy egy tartós árvíz átáztatja a töltéseinket, felpuhítja az altalajt, buzgárokat és káros szivárgási folyamatokat okoz a töltéstestben és annak környezetében. Így az Alsó-Tiszán levonuló árvizek tartóssága miatt az esetleges töltésepítések, vagy töltésáthelyezések a legszigorúbb biztonsági előírások és szabványok betartásával kell, hogy történjenek.

Mivel az árvízvédelmi művek építésénél a legkényesebb részek az építés befejeztével fedett állapotba kerülnek, ezért az építés során elkövetett hibák csak később, akár évek múlva, egy nagyobb árvízi terhelés során jelentkezhetnek. Az okozott károk és a helyreállítás költségei is rendkívüli mértékűek lehetnek. Ezért az építés egész ideje alatt a megrendelő (VIZIG) kijelölt szakértői, a védelemvezető, illetve a műszaki ellenőr kötelezi a kivitelezőt az előírások és a szabványok szigorú betartására. A munkálatok folyamatos ellenőrzésével garantálható, hogy a töltés egyes szerkezeti elemei az előírt minőségben épüljenek meg.

A dolgozatom bemutatja azokat a talajmechanikai jellemzőket, amelyekre fokozottan ügyelnünk kell, mind a szemcsés, mind a kötött anyagok tekintetében. Ha betartjuk a szigorú előírásokat a töltések építésénél, akkor nem fordulhat elő, hogy a tartós árvizek az átázott és felpuhult töltést elfolyósítják, annak tönkremenetelét okozva.

A VTT Hullámtér rendezése az Alsó-Tiszán projekt A „VTT Hullámtér rendezése az Alsó-Tiszán” tárgyú projekt lehetővé tette ugyan a kanyarulat rendezését, de nem a korábbi koncepció szerint, melyek a folyót próbálták egy új mederben a töltéstől távolabb vinni, hanem fordítva; itt a töltés lett áthelyezve megfelelő távolságra a folyótól. A munkálatok során nemcsak egy vadonatúj töltésszakasz épült, hanem ezt kiegészítette egy mederkorrekció és egy partbiztosítás is, ami a túlfellett kanyarulatot szabályozza. A víz, a jég és a hordalék levezetésének problémáin jelentősen enyhített a tervezett beruházás. A rendezés keretében az árvízvédelmi töltés 619 fm hosszon áthelyezésre került, nyomvonala megváltozott, nagyobb lett a távolság a partél és a töltés között. E mellett a jelenlegi partvédőmű megerősítése és a jobb parti meder él hátrametszése úgy került kialakításra, hogy a kialakuló partélek közötti távolság $B = 110$ m legyen.

Forrás: Kiviteli terv: Alföldplanum

A töltésáthelyezés

Vízszintes vonalvezetését tekintve, az árvízvédelmi töltés nyomvonalának megváltoztatásával 619 fm új árvízvédelmi töltés épült, majd a jelenlegi töltés 14+000-14+550 tkm szelvények közötti szakasza elbontásra került. Az új töltés a 14+000 tkm szelvényből indul 619 m hosszban enyhe ívet követve halad a meglévő töltés mögött úgy, hogy a tetőponti szelvényben a mederél és a vízoldali töltésláb közötti távolság $\sim 50,0$ m. Az új töltés a meglévő töltés 14+550 tkm szelvényébe csatlakozik vissza, amely a fejlesztést követően 14+619 tkm szelvényre változik. Magassági vonalvezetésében pedig érvényesült a MÁSZ + 1,5 m biztonsági érték.

Ez a megadott szakaszon 85,42 mBf, erre jött rá az 1,5 méter.

Az új töltés és a régi magasságkülönbségének az oka, hogy 2014-ben a mértékadó árvízszint (MÁSZ) felülvizsgálatra került. Az érintett szakaszokon az új töltés a 2015-ben előírt MÁSZ miatt 1,2-1,5 méterrel magasabbra épült. A régi töltéshez való csatlakozás ezért 50 méteres kifuttatással történik mindkét oldalon, a szintkülönbség áthidalásához.

Az új töltésszakasz „szerkezetes” töltésként épült meg, vízzáró agyagmaggal, szemcsés anyagból épülő mentett oldali támasztótesttel és vízzáró, helyben kevert részfalal.

Ha geotechnikai szempontból osztályozzuk a beépítendő földanyagokat, akkor az új töltéshez kötött, illetve szemcsés anyagokat használtunk fel. A kétféle anyagtypust nemcsak az különbözteti meg, hogy a töltés mely részébe kell beépíteni, hanem az anyagokon végzett talajmechanikai vizsgálatok módja is más. De hogyan dönthető el egy anyagról, hogy mely típusba sorolható? A talajosztályozás alapján, amit az MSZ 14043-2:2006 szabvány előír, a szemeloszlási, a plaszticitási jellemző, vagy mindkettő jellemző egyidejű figyelembevételével dönthetjük el. Kötött anyagok felhasználása, vizsgálatai

A megépülő új töltés vízzáró része egyrészt a régi

töltésből származó anyagból, másrészt a deszki homokbánya meddőjéből kinyert kötött anyagból lett kialakítva.

A töltésépítések vízzáró részének építése során ökölszabály, hogy minél kövérebb anyagot használnak fel, annál jobb, vízzáróbb az eredmény. Az MSZ 14043-2:2006 szabvány szerint a talajokat a plaszticitási indexük szerint osztályozhatjuk. Ahogy kövéredek az agyag, úgy javul a vízáteresztő-képességi együtthatója (k). Töltések vízzáró agyagmagjának építésénél el kell érni, hogy a k együttható $< 10^{-9}$ m/s legyen, de minél kisebb az értéke, annál jobb.

A régi töltés agyagmagjának elbontása

A megfelelő víztartalom biztosítása
A képek a Szerző felvételei

Szemcsés anyagok felhasználása, vizsgálata

A szemcsés talajoknál a szemcsék alakja, nagysága és halmazban belüli aránya meghatározza a talaj várható viselkedését. Osztályozni a szemeloszlási görbe segítségével tudjuk úgy, hogy az adott szemcsés talaj a legnagyobb tömegben tartalmazó szemcsecsoport nevét kapja. A szemeloszlási görbe megmutatja, hogy az egyes szemcseátmérők milyen százalékban vannak jelen az adott talajban. Az eltérő szemcseátmérők egymáshoz való aránya nagymértékben meghatározza a talajok beépíthetőségét és tömöríthetőségét. Az egyenlőtlenégi együttható (C_u) olyan viszonyszám, amely a (d_{60}/d_{10}) vizsgált anyagot 60 százalékban, illetve 10 százalékban alkotó szemcsék átmérőjének

arányát fejezi ki. Ha a $Cu < 5$, akkor a szemcsés anyag folyósodásra hajlamos, illetve a tömöríthetősége rossz. Töltések, árvízvédelmi földművek támasztótestének építésénél csak olyan szemcsés anyag építhető be, amelynek az egyenlőtlenégi együtthatója $Cu > 5$, azaz nem hajlamos a folyósodásra, illetve az iszaptartalma ($S_{0,02}$) (0,02 mm-nél kisebb frakció) nem éri el a 10 százalékot. Nagyobb iszaptartalom a földmű állékony-ságát veszélyezteti. Az iszap szemcséinek apró mérete miatt nincs számottevő kohéziója, így az áramló víz könnyen el tudja mozditani a helyéről. Árvízkor a nagy víznyomás hatására a töltéstartestben és annak altalaján, az átszivárgó víz a mentett oldal felé áramlik.

A töltéstartest építés során talajmechanikai vizsgálatokkal folyamatosan ellenőrizni kell a bedolgozott anyag összetételét, víztartalmát és tömörségét. S csak abban az esetben szabad a munkát folytatni, ha ezek

az előírásnak megfelelően vannak elvégezve, a vizsgálatok eredményét pedig jegyzőkönyvben minden esetben dokumentálni kell.

Cikkem utolsó mondatával szeretnék köszönetet mondani Borza Tibornak, aki kritikus, de építő hozzászólásaival segítette a munkámat, amivel többször is leverte a vízrajzos „szemüveget” a szemem elől.

Seres Tibor

monitoring referens
Vízrajzi és Adattári Osztály

2000. óta az ATIVIZIG munkatársa

- Ellátja a vízrajzi észlelőhálózattal összefüggő éves üzemeltetési és fenntartási feladatokat, az állomásokon regisztrált adatok begyűjtése, rögzítése
- Biztosítja a vízrajzi távmérőrendszer üzemeltetését

Hírek

A 2020-AS ŐSZI FELÜLVIZSGÁLATOK ÖSSZEFOGLALÓJA

A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII.26.) Korm.rendelet 8. § (1) d) pontja, valamint a 10/1997. (VII.17.) KHVM rendelet 6. §-a értelmében, a védekezésre való felkészülés során a védekezésre kötelezettek feladata a védőművek, azok műtárgyai és tartozékai, valamint a védekezési berendezések, gépek, eszközök és felszerelések rendszeres, évenkénti felülvizsgálata. Ennek igazgatóságunk 2020. augusztus 25. és november 17. között tett eleget.

A felülvizsgálat során sor került az Igazgatóság működési területén lévő

- a folyószabályozási művek,
- az árvízvédelmi vonalak létesítményei (örtelepek, saját és idegen-kezelésű műtárgyak),
- a belvízvédelmi és öntöző főművek létesítmények,
- a Védelmi Osztag,
- a Jégvirág V. és a Jégtörő IV. elnevezésű jégtörő hajók,
- a védelmi anyagok, eszközök, telephelyek
- a vízrajzi műtárgyak és hidrometeorológiai állomások,
- az informatikai és hírközlő hálózat,
- a vízkár-elhárítási célú véderdők,
- az igazgatósági kezelésű másodrendű árvízvédelmi művek,
- a magyar- szerb, illetve a magyar- román közös érdekű árvízvédelmi és belvízvédelmi főművek felülvizsgálatára.

2020. szeptember 1. és 30. között az önkormányzati és az üzemi kezelésben lévő belvízvédelmi művek, valamint az idegen kezelésű másodrendű árvízvédelmi művek felülvizsgálatán is **részt vettek az igazgatóság szakemberei.**

Árvízvédelem - folyószabályozás

A jogszabály által előírt ellenőrzéseket a vízügyi szolgálatban hagyományosan minden évben az őszi felülvizsgálatok keretén belül bonyolítjuk le. A 2020. évben a COVID-19 járványhelyzetre való tekintettel a korábbi évekhez képest szűkebb létszámú szemlebizottságokkal vizsgáltuk műveinket.

Az idei szemlék – amelyeket a fővédvonalak vonatkozásában október 5-15. között hajtottunk végre – főbb tapasztalatait az alábbiakban foglaljuk össze:

A 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet a vizek és a közcélú vízellátási létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szól. A jogszabály értelmében az árvízvédelmi töltések **gyepfelületét** évente legalább kétszer kaszálni kell. Azokon a területeken, ahol a védvonalak belterületet érintenek, a szakaszmérnökségek ennél többször is beavatkoznak az élhető és korszerű településképbe illő közterületek megőrzése érdekében. A gyeptakaróink állapota a külterületeken nem tökéletes, de a védelmi követelményeknek többségében megfelel. Az elmúlt időszakban lehetőség volt fenntartó gépek beszerzésére, melyeknek köszönhetően a fenntartógépeink átlagéletkora alacsonyabb lett. Különös figyelmet kell fordítanunk a náddal és gyalogakáccal fertőzött töltés szakaszok gyeptakarójának helyreállítására. A töltésszelvények többségét bérbe adással hasznosítjuk, ami a fenntartási kereteink hatékony felhasználása szempontjából célszerű módszernek bizonyul, azonban a bérleti szerződések tartalmának megfogalmazásánál ügyelnünk kell arra, hogy a bérlő a vállalt feladatok elvégzésére kötelezhető legyen, és a kaszálást a gyeptakaró minőségére való tekintet nélkül határidőre végrehajtsa.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) munkacsoportot alakított a **töltéskorona burkolatok**

műszaki követelményeit meghatározó előírások felülvizsgálatára. A munkacsoport munkájának eredményeként főigazgatói utasítás született, amelynek értelmében a differenciált árvízvédelem elvének alkalmazásával azon töltésszakaszokon is létesíthető burkolat, ahol az előírt koronaszint nem áll rendelkezésre feltéve, hogy a szakaszon nincs rövidtávú fejlesztés előirányozva. A főigazgatói utasítás gördülékeny alkalmazásához a vonatkozó jogszabályok egyes paragrafusainak megváltoztatása, harmonizálása, amely változási igényt a Főigazgatóság kezdeményezte az illetékes minisztériumok irányába. A törekvés az Alsó-Tisza árvízvédelmi rendszerének fejlesztési lehetőségeit tekintve igen előremutató, hiszen védvonalaink többségén a rekordárvizek levonulásának időszakában sem a magassági hiány okozta a legnagyobb problémát. Az árvízvédelmi biztonság növelésének igen hatékony módszere a töltéskorona burkolattal történő ellátása, amelynek következtében lehetővé válik a beavatkozási helyek csapadékos időben történő károkozás nélküli gyors megközelítése. Jelenleg a 120 kilométert meghaladja a burkolattal ellátott elsőrendű töltéskorona szakaszaink összes hossza. A burkolatok állapotának megőrzése érdekében a repedésekben felnőtt növényzet esetében a vegyszeres gyomirtás alkalmazása látszik célszerűnek, természetesen a környezetvédelmi szempontok szem előtt tartása mellett. Az OVF által előírt irányelveknek megfelelően idén is elvégeztük a **töltéstartozékok** számbavételét. A beton és vasbeton töltéstartozékok előregyártását a közfoglalkoztatási program segítségével folytattuk a Szegedi Szakasz mérnökségen. A hiányzó töltéstartozékok pótlását folyamatosan végezzük, ami megoldható feladat. Ellenben a meglévő töltéstartozékok új előírásoknak megfelelő cseréje olyan anyagi költségvonzattal jár, amire az igazgatóság éves költségvetésében nincs fedezet.

A közfoglalkoztatott munkaerő és a beszerzett zúzógépek segítségével a **vízoldali 10 méteres védősávok** állapotát jelentősen javítani tudtuk. Továbbra is gondot jelent, hogy a vízoldali 10 méteres védősávval érintett területek vonatkozásában nem minden esetben az ATIVIZIG a vagyonkezelő, így a védősávban történő gyepgazdálkodás fenntartása problémás.

A hullámtéri **véderdők** faállománya több helyen elöregedett. A közelmúltban programot indítottunk a túltartott faállományok felújítása érdekében. Erdészeti tevékenységünk hatására a hatósági eljárási szabályok által előírt kötelezettségek évről évre kevesebb erdőrészletet érintenek, ahogy az alábbi diagram is mutatja.

Az erdőfelújítások esetében kezelőtől függetlenül alkalmazzuk a hullámverés elleni védelemre alkalmas erdőszerkezet kialakítására vonatkozó előírásokat. Ennek megfelelően az erdőgazdálkodási szempontból népszerű nemes nyaras állományok esetén is a töltés közelében fehér fűz sorokat telepítünk. Minde mellett jelentős fenntartási költségeket fordítottunk a veszélyes fák nyújtotta kockázat elhárítására.

Másodrendű védműveink a védelmi követelmények szempontjából általában kívánni valót hagynak maguk után. Többségük legfeljebb vízkormányzásra lenne alkalmas. Az anyagi és humán erőforrásaink rendelkezésre állásának függvényében több helyen a másodrendű töltéseken cserje-, és fairtási, valamint gazkaszálási munkákat végeztünk. A lokalizációs vonalak felülvizsgálatának alkalmával ebben az évben különös figyelmet fordítottunk a töltéseket keresztező műtárgyak, kulisszanyílások elzárási lehetőségeire, az elzárásokhoz esetlegesen szükséges anyagok, eszközök számbavételére. Tapasztalataink lokalizációs tervekbe történő beépítésével a lokalizációs tervek minősége jelentősen javítható. Kiemelt figyelmet fordítottunk az elsőrendű töltéseket **keresztező műtárgyak** felülvizsgálatára. A 297 db keresztező létesítményt többségében szemrevételezéssel ellenőriztük. A szemlék során sürgősen végrehajtandó, azonnali beavatkozást igénylő meghibásodást nem tapasztaltunk. A Hódmezővásárhelyi szivattyútelep mélyvezetésű nyomócsövének vízdoldali elzárása felújítást igényel, az Atkai zsilip vízdoldali elzárásának beszabályozását pedig el kell végezni. E két mélyvezetésű műtárgy elzáró szerkezeteivel kapcsolatos javítási munka a 2021. évi intézkedési tervbe került.

Atkai zsilip (Kohn Sándor)

A szénhidrogén vezeték keresztezések és az egyéb idegen kezelésű műtárgyak szemléjét is végrehajtottuk. Az üzemeltetőket felszólítottuk az esetleges teendők végrehajtására.

Az elmúlt években végrehajtott projektekhez kapcsolódó beruházásoknak, valamint a rendelkezésre álló központi források felhasználásának köszönhetően jelentős javulást tudtunk elérni az örtelepek épületeinek állapotában. Az idejű jegyzőkönyvek adatainak összesítését követően egy általánosan jó állapot tükröződik a főépületek vonatkozásában. Az elmúlt évben átépítendő besorolással minősített Porgányi őrház beruházási munkálatai folyamatban vannak. A fejlesztésekkel a védvonalaink mellett élő kollégáink életkörülményei jelentősen javultak. A főépületek folyamatos karbantartása mellett, immár a figyelem és a források egy része átirányítható a gazdasági és melléképületek állapotjavítására, a gátörtelepek környezetének rendezésére.

Továbbra is problémát jelent az őrtelpek ivóvíz megfelelő minőségének biztosítása. Több helyen megengedhetetlenül magas a víz arzén tartalma, továbbá az őrtelpek környezetvédelmi szempontból megfelelő szennyvízelhelyezése is fejlesztést igényel.

Hírközlési és informatikai rendszerünk üzemképes. Szeged és Hódmezővásárhely között a jelenleg építés alatt álló villamos-vasút (tram-train) közlekedési rendszer fejlesztés kapcsán elkészült az Atkai- és a Borsosi védelmi központ optikai kábelhálózat fejlesztésének engedélyes és kiviteli terve. A megvalósításhoz szükséges források az idei évben nem bizonyultak elegendőnek, de a szükséges építőanyagok és eszközök egy részének beszerzését végrehajtottuk. A következő évben az építés végrehajtását be kell tervezni.

A 45/2020. (OVF) sz. főigazgatói utasítás által előírt **védelmi anyag- és eszköz** készleteinket ellenőriztük. Igazgatóságunk módosító javaslatát az éves értékelő jelentésben december 10-ig, az OVF illetékes szakágazati főosztálya részére küldi meg.

A **központi raktárunk** (VO telephely) felülvizsgálata alkalmával meggyőződhattünk arról, hogy a KEHOP MÁSZ projekt keretében beszerzett 40 db mobilszivattyú megfelelő tárolási helye kialakításra került. A raktárpület É-NY-i végénél egy féltetővel védett tárolóhelyiség kerül kialakításra, ahol a régi szivattyúk kapnak helyet. Helyüket az új szivattyúk foglalhatják el a raktárpületben.

Ebben az évben rendhagyó módon történt meg a **nemzetközi érdekeltségű árvízvédelmi szakaszok** szemléje. A COVID járványra való tekintettel szerb és román viszonylatban egyaránt a felek saját területükön hajtották végre a szemléket, amelyekről fényképes dokumentációval kiegészített jegyzőkönyvek kerültek felvételre. A jegyzőkönyveket a felek kölcsönösen megküldték egymásnak.

Árvízvédelmi **nyilvántartási terveink** aktuálisak. Az ütemtervünknek megfelelően haladunk a fővédvonalak geodéziai felmérésével. Az ebből származó adatokat a védelmi tervekbe folyamatosan átvezetjük. Árvízvédelmi szakaszaink mindegyike rendelkezik érvényes vízjogi üzemeltetési engedéllyel. Az év hátralévő részében lezajló kiemelt beruházásaink műszaki átadás-átvételi eljárásainak lezárultát követően, a kézhez kapott megvalósulási tervek alapján megkezdhető a védelmi tervek aktualizálása. A jelentős beavatkozások megvalósulásának okán öt védelmi szakaszunk esetében a vízjogi üzemelési engedélyek módosítását is kezdeményeznünk kell az illetékes hatóságnál a következő évben.

Az ATIVIZIG kezelésébe tartozó Tisza és Maros szakaszok őszi kisvízi felülvizsgálatára augusztus 25-én, ill. 27-én került sor.

A bejárások időpontjában folyóinkon kialakult vízállás lehetővé tette a **partvédőművek** kisvízi tartományban elhelyezkedő részének felülvizsgálatát is. A látottak alapján általában megállapítható, hogy a meder- és partbiztosítások fenntartási hiányosságokat mutatnak.

Tiszai kisvízi beutazás (Maczelkáné Rónyai Júlia)

A tiszai **kanyarulatfejlődés** több helyen elérte, illetve megközelítette az optimális ívet. Ezekben a szakaszokon rengeteg fa került a mederbe.

A kezelésünkbe tartozó **kitűző jelek** láthatósága biztosított.

Szükségesnek tartjuk a jelenlegi **mederállapotok feltárását** (teljes mederfelvételt) és kiértékelését (jellemző vízszintek felülvizsgálatát), kanyarulati viszonyok, keresztező létesítmények ellenőrzését és vizsgálatát, hajózási rétegvonalas térkép készítését. Az ágazati irányelv szerint ebben az évben el kellett készíteni a **Tisza-folyó Belvízi Elektronikus Hajózási Térképét**. Az iENC szabványnak megfelelő térképek előállítására a NIS (Nautical Information System) SDE téradatbázisból történt. Az OVF által megfogalmazott feladatkiadásnak megfelelően a Tisza folyó ATIVIZIG működési területére vonatkozóan a vízi közlekedés irányítására szolgáló jelek, illetve a hajóút kitűzését szolgáló parti jelek és a folyókilométer táblák bemérését, adatainak frissítését, módosítását elvégeztük. A feladatkiírásban meghatározott objektumok térképészeti ellenőrzését és az iENC SDE adatbázisba korábban feltöltött adatok/objektumok topológiai validálását és javítását elvégeztük.

A **Szegedi Medencés Kikötő** üzemeltetési feladatait igazgatóságunk látja el. Itt állomásoznak a Jégtörő IV. és Jégvirág V. elnevezésű jégtörőhajók bevetésre készen.

Egy esetleges védekezés hatékonysága érdekében elvégzendő lokális jellegű problémákat ismerjük, róluk nyilvántartással rendelkezünk. Összességében kijelenthető, hogy **az ATIVIZIG működési területén az árvízvédelmi biztonság megfelelő.**

Borza Tibor

osztályvezető
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási
Osztály

2000. óta az ATIVIZIG munkatársa

- koordinálja az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály feladatait és dolgozói munkavégzését
- az igazgatóság vízkár-elhárítási tevékenységében központi védelemvezető-helyettesi feladatokat lát el
- irányítja a vízgazdálkodást érintő koncepciók és tervek elkészítését

Belvízvédelem

Igazgatóságunk belvízvédelmi műveinek felülvizsgálata szeptember 14. és október 1. közötti időszakban történt meg. A nemzetközi felülvizsgálatok közös szemléi a román és a szerb féllel a járványhelyzetre tekintettel elmaradtak. Az önkormányzatok őszi szemléin a szakaszmérnökségek kollégái meghívottként részt vettek az igazgatóságra küldött meghívók szerint.

Belvizes ellenőrzés

A belvízvédelmi szemle során a szakaszmérnökségek számos fejlesztést, elvégzett munkát mutattak be a bizottság részére. Projektek útján megújult létesítményeinknek köszönhetően a belvízi biztonság több kritikus ponton javulni tudott. A projekttel nem érintett létesítmények közül állapotjavító intézkedés a rendelkezésre álló források mértékéig a belvízrendszerek kiemelt jelentőségű szakaszain tudott megvalósulni. Igazgatóságunk üzemeltetésében lévő csatornákon a fenntartási munkákat a központi költségvetés terhére, a közfoglalkoztatás keretében, valamint az öntözővíz- szolgáltatási tevékenység során végeztünk el. Az öntözési infrastruktúra fenntartásra biztosított forrásból végezhető munkálatok nagy része a járványhelyzetre való tekintettel elvonásra került.

Az ATIVIZIG által üzemeltetett 4770 kilométer hosszú felszíni csatornahálózat kaszálsági hányada az elmúlt években tapasztalható 17,1 százalékról 14,6

százalékra csökkent. A vízviszatarató és vízkormányzó műtárgyak állapotfelmérése megtörtént. A beazonosított 1405 db műtárgy közül 428 darab megfelelő, 949 darab felújítandó, 24 darab átépítendő, 4 darab pedig megszüntetendő besorolást kapott. A szakaszmérnökségen és az MBSZ-en dolgozó kollégák az elmúlt egy évben összesen 398 darab műtárgyon végeztek általános karbantartást, 19 műtárgy esetében pedig nagyobb javítást vagy rekonstrukciót kellett eszközölni.

A Ludas-ér megújult torkolati műtárgya

Belvízvédelmi készülség elrendelésére az utóbbi egy évben négy alkalommal került sor. A 2019.11.12-15-ig tartó időszakban 7 fokozatban lévő szivattyútelep 353 ezer köbméter víz átemelését végezte. Ebben a naptári évben február 8-tól március 23-ig 29 szivattyútelep 6223 ezer köbméter, majd június 17-től július 7-ig 11 szivattyútelep 5073 ezer köbméter vízmennyiség átemelését végezte elrendelt belvízvédelmi fokozatban. Ezeket követően még nyár végén (augusztus 7-17.) két szivattyútelepünk üzemeltetése és 501 ezer köbméter víz átemelésére volt szükség a települések és a mezőgazdasági területek védelme érdekében.

Fotók: VRÖÖ

Vass Bence

szakágazati vezető
Vízrendezési és Öntözési Osztály

2016. óta az ATIVIZIG munkatársa

- ellátja az osztályvezető-helyettesi feladatokat
- közreműködik a belvízmentesítés és belvízvédekezés, aszálykár-elhárítás, vízhasznosítás, és síkvidéki vízrendezéssel kapcsolatos tevékenységekben, valamint egyes víziközműves feladatokban

■ Határainkon túl

MAGYAR–SZERB HATÁRVÍZI KAPCSOLATOK

– ONLINE

Amint azt már az előző lapszámunkban is olvashatták, a nemzetközi határvízi kapcsolatokat alapjaiban továbbra is a koronavírus helyzet nyomán, Magyarországon kihirdetett rendkívüli helyzet határozza meg. Miután a ki- és beutazási korlátozások a személyes találkozókat nem teszik lehetővé, ezért a már korábban is alkalmazott online videokonferencia adta a keretet a Magyar–Szerb Vízügyi Bizottság működéséhez is.

A 2020. szeptember 9-én és november 3-án megtartott virtuális eszmecsere az alábbi történések kerültek rögzítésre:

Magyarország kormánya és a Szerb Köztársaság kormánya között a fenntartható vízgazdálkodás terén, a határvizeken és a közös érdekeltségű vízgyűjtőkön történő együttműködésről szóló egyezmény szerinti Magyar–Szerb Vízügyi Bizottság magyar tagozatának tagjai kinevezésre kerültek. Az elnök és az elnökhelyettes személyéről a Külgazdasági és Külügyminisztérium diplomáciai jegyzék útján értesíti a szerb felet. A Szerb Köztársaság Kormányának megalakulásával szerb oldalon is megteremtődtek a feltételek a Bizottság tagjainak kinevezésével kapcsolatos eljárás megindításához. A Bizottság további tagjai, a titkárok és az albizottságok vezetői kijelöléséről a Bizottság szerb elnökének kinevezése után a felek elnöki levélben fogják tájékoztatni egymást.

A Bizottság tagjainak kinevezését követően egynapos, rendkívüli stratégiai megbeszélést tartanak az elnökök, az elnökhelyettesek és a titkárok részvételével. A helyszín és az időpont a későbbiekben kerül majd meghatározásra a rendkívüli helyzet függvényében. Egyetértettek abban is, hogy a szakértői munkacsoportok találkozóit (az eredmények előzetes egyeztetése), valamint az albizottságok találkozóinak előkészítését online végezzék, míg a jegyzőkönyveket a későbbi személyes találkozókra készítik el.

A Működési Szabályzat tervezetére elküldött javaslatok fordítása és kiértékelése folyamatosan történik, és a módosított tervezet az észrevételek beépítésével további egyeztetés céljából újra megküldésre került mindkét partner részére.

A két fél kölcsönösen tájékoztatta egymást az aktuális Covid-19 helyzetről és továbbra is egyetértettek abban, hogy más irányú döntésig maradjon a szeptember elején, a video-konferencián elfogadott online együttműködési munkamódszer.

Ugyancsak kölcsönösen eleget tettek a korábban

elfogadott programpontra, és az önállóan végrehajtott őszi szemle fényképekkel gazdagon illusztrált dokumentumait, jegyzőkönyveit, egymás rendelkezésére bocsájtották. A két szemle között történt legfontosabb, vízrajzi, vízminőség-védelmi, és védekezési feladatokról pedig részletes beszámoló is készült, amelyek átfogó képet nyújtanak a tevékenységéről.

Ugyanakkor a Magyar–Szerb Vízkárelhárítási Albizottság feladatkörébe tartozó szokásos őszi bejárások és szemlék nem kerültek megtartásra. A Bizottság megállapodása alapján részletes fotódokumentációk készültek és kerültek kicserélésre az érintett közös érdekű szakaszokról, ár- és bevízi létesítményekről, valamint közös jegyzőkönyv is készült.

A Magyar–Szerb Vízgazdálkodási Albizottság feladatkörébe tartozó rendszeres vízrajzi mérések közül csak az egyidejűeket végezték, ill. végzik el, a közös mérések elmaradnak. A 2019. évi dunai és tiszai vízhozam idősorok és mérések egyeztetése 2020. november 16-án online megtörtént. A Bizottság XLII. ülészsaka határozatainak végrehajtásához kapcsolódó szakértői adatcsere az aktuális munkatervnek megfelelően folyamatos.

A Magyar–Szerb Vízminőségvédelmi Albizottság munkájához szükséges mintavételeket és analíziseket az illetékes kormányhivatalok környezetvédelmi laboratóriumai a magyar–szerb határt alkotó, vagy a határ által metszett vízfolyásokon a működési szabályzatnak megfelelően továbbra is folyamatosan végzik.

Abban is megállapodás született, hogy a december elején ugyancsak online videokonferencia keretében folytatják az együttműködést.

Herceg Árpád

kiemelt funkcionális referens
Közfoglalkoztatási Önálló Csoport

2002. óta az ATIVIZIG munkatársa

- Szervezi, irányítja az igazgatóság közfoglalkoztatási programját
- Koordinálja a programhoz kapcsolódó beszerzési tervek összeállítását, a beszerzések és a létszám gazdálkodási feladatok lebonyolítását
- Szervezi, irányítja és ellenőrzi a vezetése alatt álló szervezeti egység munkáját

Játék

KERESZTREJTVÉNY

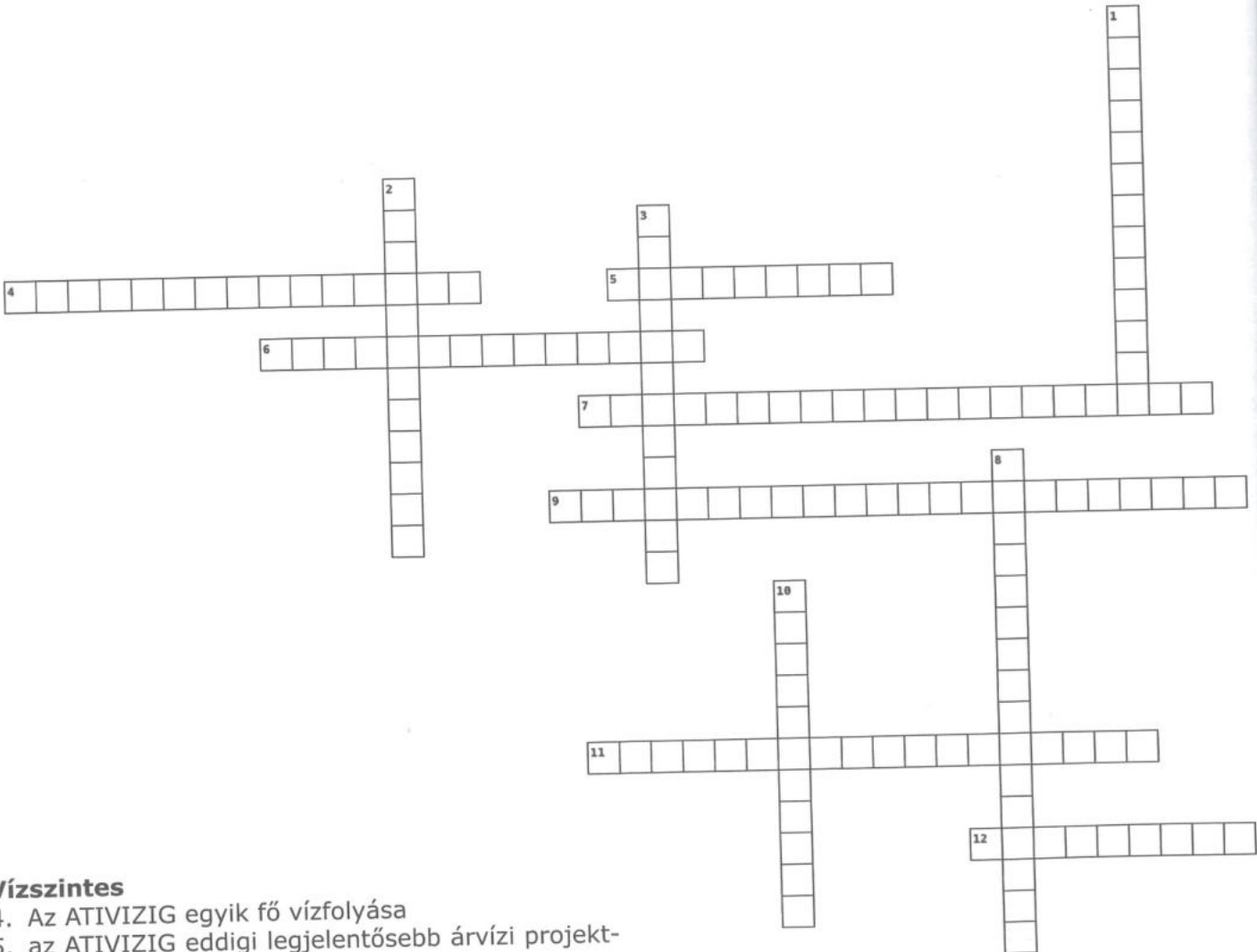
Az előző játékunk helyes megfejtései: csatornaméretező lécz, nortonkút, döngölő, szekszáns, hévér, szintező saru, istrángos cölöpverő, tolómérce, logarléc, pantográf.

A hibátlan megoldásokat beküldők közül sorsolás útján került ki a nyertes, aki Magony István (Közfoglalkoztatási Önálló Csoport) kolléga lett. Neki ezúton is gratulálunk!

A mostani keresztrejtvényben tizenkét szót, szókapcsolatot, kifejezést helyeztünk el, melyek megfejtéséhez segítségül szolgálhatnak az idén megjelent Vízpart újságok, a jelen számot is beleértve. (A nyomtatott változaton túl, az ATIVIZIG munkatársai az intranet „Belső közlemények” rovatában is elérik a lapok digitális változatát).

Az összes elrejtett szót megtaláló beküldők között ATIVIZIG ajándékcsomagot sorsolunk ki. A megfejtéseket névvel és beosztással együtt **2021. január 13-ig**, a vizpart@ativizig.hu e-mail címre várjuk, a **tárgyban kérjük feltüntetni: Játék – 2021/1.** Sorsolás **2021. január 14-én**. A nyertest e-mailben fogjuk értesíteni.

Kellemes időöltést és sok sikert kívánunk!

Vízszintes

4. Az ATIVIZIG egyik fő vízfolyása
5. az ATIVIZIG eddigi legjelentősebb árvízi projektjének rövidített neve
6. 20 éve történt természeti katasztrófa a Tiszán
7. 50 éve történt esemény
9. a művet az NKE-s hallgatók is megtekintették az ATIVIZIG területén
11. minden évben szeptember-október hónapokban zajlik
12. a Dong-éren és a Sámson-Apátfalvi-Szárazér-főcsatornán is épült

Függőleges

1. november 1-től október 30-ig tartó időszak
2. mérnök, Szeged város egykori főmérnöke
3. a szegedi kajak-kenusokkal együtt tartotta a szegedi igazgatóság a Tiszán és a Maroson
8. Minden év március 12. napján emlékezünk meg róla
10. Március 22-én ünnepeljük világszerte

Hírek

SZAKASZMÉRNÖKSÉGI HÍREK

2020. szeptember-november

Megfelelő minősítést kapott a Csongrádi Szakaszmérnökség

Folyószabályozási művek felülvizsgálata.jpg

A Csongrádi Szakaszmérnökség működési területén az idei őszi felülvizsgálatok augusztus 25-én a folyószabályozási művek felülvizsgálatával kezdődött, és október 08-án a 11.03. ÁV szakasz szemléjével végződött.

Az ellenőrzések – a központilag kiadott szemleprogram alapján (a COVID miatt korlátozott létszámmal) – zökkenő mentesen folytak.

Szakbizottságok október 08-ig az alábbi felülvizsgálatokat végezték el:

- Folyószabályozási művek felülvizsgálata
- Védelmi anyagok, eszközök felülvizsgálata, selejtezés
- Idegen kezelésű II. rendű árvízvédelmi művek felülvizsgálata (Csongrádi, Felgyői, Csanyteleki, Csanytelek - Dongéri)
- Saját kezelésű II. rendű árvízvédelmi művek felülvizsgálata (Dongéri lokalizációs töltés)
- Idegen kezelésű töltés keresztező műtárgyak felülvizsgálata (20 darab műtárgy)
- Saját kezelésű töltés keresztező műtárgyak felülvizsgálata (Vidreéri és Kiszréti szivattyútelep, Sárkányfarki zsilip)
- Vízrajzi műtárgyak és hidrometeorológiai állomások felülvizsgálata
- Véderdők felülvizsgálata
- Az árvédelmi töltés kaszálása FHSZ gépekkel a szemle előtti napokban készült el, a belvízvédelmi művek gaztalanítása jelenleg is folyamatban van.

Az őrzések felkészítésében az őrsemélyzet családtagjai is komoly részt vállaltak, mivel egyre kevesebb a közfoglalkoztatott létszám, a gátőröknél csak néhány fő van.

A 11.03.02 Vidreéri gátőrjárásban egynapos (október 07-én munkába állt) gátőr fogadta a bizottságot. Mivel szeptember óta nem volt gátőr, az őrzést a szakaszmérnökség gát- és csatorna őrrei készítették fel szemlére.

Az október 08-án tartott árvízvédelmi főművek felülvizsgálatán a megosztott bizottság egyidejűleg végezte a 11.03. ÁV szakasz felülvizsgálatát (Fő-

Belvízvédelmi művek őszi felülvizsgálata
11.04.10 Városföldi csatornaőrjárás

mérnök úr) és a Dong-éri árvízkapu szivattyú egységeinek üzempróbáját (Igazgató úr).

A bizottságok a védműveket, műtárgyakat, az örtelepek rendjét, az örök felkészültségét, a védelmi tervek állapotát megfelelően minősítették.

Fotók: Pap Imre

Dési Gábor

szakaszmérnök-helyettes
Csongrádi Szakaszmérnökség

1989. óta az ATIVIZIG munkatársa

- ellátja az árvízvédelemmel kapcsolatos feladatokat
- koordinálja a közfoglalkoztatott dolgozók munkáját
- meghatározza és irányítja az őr állomány munkáját, ellenőrzi a feladatok elvégzését a szakaszmérnökség területén

NKE hallgatók látogatása Mezőhegyesen

2020. október 8-9-én a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Víz tudományi Karának mérnöki alapszakos területi vízgazdálkodás specializáció harmadéves hallgatói szakmai gyakorlaton vettek részt Mezőhegyesen. A látogatás fő célja a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság területén található öntözési tevékenységgel és az azt ellátó vízrendszerekkel történő megismerkedés volt. Az eseményre meghívást kapott az ATIVIZIG is, ahol 3 fővel képviseltük igazgatóságunkat (Vass Bence, Tátrai Attila és Versegi László).

A program 8-án délelőtt Kovács Norbert vezérigazgató rövid cégbemutatójával kezdődött, majd a birtoki szakemberek mutatták be agrárművelési, állattenyésztési tevékenységüket a hallgatóknak. Nagy érdeklődést váltott ki a precíziós mezőgazdasági termelés elemeinek bemutatása és Ménesbirtoki kiala-

kítésának lehetősége. Délután két rövid előadással folytatódott a program, az első az öntözés üzemi területét, a második az ATIVIZIG vízellátó rendszerét mutatta be. Ezt követően terepi bejárásra került sor, melynek szakmai állomásai – többek között – az A1 jelű lineár öntöző berendezés, valamint a fóliasziget-

A lineár öntözőberendezés megtekintése

A fóliaszigetelt Mezőhegyes-Peregi átkötő csatornát is szemrevételezték

Látogatás a Cservölgyi fővízkivételi műnél

teléssel ellátott Mezőhegyes-Peregi átkötő csatorna voltak. Különleges élmény volt a mezőgazdasági vízhasznosítás állattenyésztési (modern marhatelep vízigénye és hígtrágyakezelése) gyakorlatába történő bepillantás lehetősége is.

Kilencedikén délelőtt folytatódott a program, immár az ATIVIZIG által kezelt művek bemutatásával. A vízellátó rendszer főbb elemei megtekintése során eljuttunk a Cservölgyi fővízkivételi műhöz is. Itt, és az útba eső, átadás előtt álló Sámson-Apátfalvi árvízkapunál már az időközben a csoporthoz csatlakozott Dr. Kozák Péter igazgató úr tartott tájékoztatást.

Az új árvízkapu bemutatása a Sámson-Apátfalvi-Szárazéri-főcsatornán

A program utolsó pontjaként a hallgatók Hódmezővásárhelyen a Hódtói szivattyútelep átépítéséről és a tározó kialakításának szükségességéről kaptak helyszíni tájékoztatást.

Fotók: a Szerző felvételei

Versegi László

szakaszmérnök,
Hódmezővásárhelyi Szakaszmérnökség
1990. óta az ATIVIZIG munkatársa

- szervezi, irányítja és ellenőrzi a vezetése alatt álló szervezeti egység és órsemélyzet munkáját
- koordinálja a szakaszmérnökség számviteli-, pénzügyi, munkaügyi-, igazgatási-, anyaggazdálkodási-, ingatlan-nyilvántartási feladatait

Kézműves vásár a Szegedi Szakaszmérnökség területén

Az Ördögsekér-Team Kft. 2020 szeptemberében megkereste Igazgatóságunkat, hogy az ügyvezető FOKA területen kézműves vásárt szeretne rendezni és szeretné ezekhez a területet bérbe venni. Szakaszmérnökségünk helyszíni bejárást tartott az Ördögsekér-Team Kft-vel a hullámtéri területen, ahol pontosításra került sor a terület igénybevételelő en. Ezután javasoltuk a terület bérbeadását az Igazgatóság vezetése felé. Igazgatóságunk a vásár megtartásához az engedélyt megadta, 2020. október 1 napjával bérleti szerződés is megkötésre került.

A „FOKA” terület Tisza jobb part 15+674 tkm. környezetében a hullámtérben található, a belvárosban. A terület karbantartott, ligetes erdőrészekkel körülvett, szegediek által kedvelt sétáló hullámtéri terület. Régen a Folyamszabályzó és Kavicskotró Vállalat szegedi kikötő területe volt.

Október 3-án került sor az első – Ördögszekér-Team Kft. által kitalált, megszervezett – Bárka-Kézműveskikötő és Bárka-Antikkikötő rendezvényre. A vásárokat a környék lakói örömmel fogadták. Az első alkalommal 17 kézműves érkezett a Tisza partjára. A második alkalommal viszont már a sikeres indulásnak köszönhetően, a szervezőknek korlátozniuk is kellett a standok számát, melyet 50 stand számban határoztak meg. A harmadik alkalommal régiségvásárt szerveztek, melynek elindítása nem bizonyult egyszerű feladatnak, hiszen csak hét kiállító érkezett, de ez is eredményesnek mondható volt, hiszen a közönség és a régiségkereskedők is elégedetten távoztak a vásárból.

Bárka kézműves kikötő a Szeged belterületi hullámtérben

Minden eddigi kezdeményezést összegezve, sikeresnek mondható események valósultak meg. Pozitív visszajelzések alapján a folytatásra igény merül fel. A szervezők úgy látják, hogy ebben a környezetben számos más lehetőség is megvalósítható. Például különböző tematikájú, jeles napokhoz kapcsolható rendezvények.

Fotó: Bárka kézműves kikötő facebook oldala

Eseménydús őszi hónapok a Szentesi Szakasz mérnökségnél

Az előző újságcikk megjelenése óta eltelt időben a Szakasz mérnökségünk területét érintően az „Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése az Alsó-Tiszán” című, KEHOP-1.4.0-15-2015-00007 számú projekt keretében a 11.05. árvízvédelmi szakaszon, a Kurcatoroki gátörjárásban és a 11.08. árvízvédelmi szakaszon, a Zalotai gátörjárásban a kivitelezési munkálatok sikeresen befejeződtek, a beruházás műszaki átadás-átvételi eljárása is eredményesen lezajlott. A projekt során a közel 3 évig tartó kivitelezés embert próbáló időszak volt mindannyiunk, de legfőképpen a gátőreink részére, hiszen a napi rutin feladatokon felül jelentős többletfeladatok is adódtak. Komoly szervezési feladatot igényelt akár csak egy-két nap szabadság igénybevétele is, vagy az öntözési időnyben a más szakasz mérnökség területén történő munkavégzés (Hódmezővásárhely területén az öntözés), hiszen a munkaterületen zajló eseményeket ugyanúgy felügyelni kellett. Mindezek ellenére Gyermán András, Lipcsei János, Márkus Péter és helyetteseik kitartása, türelme, fegyelmezett munkamorálja példamutató volt. Zalotán az is „nehéztette” a feladatot, hogy 2019 elején Lipcsei János gátör nyugdíjba vonult. Márkus Péter vette át a gátőri feladatokat, rögtön az örjárásban zajló kivitelezési munkák közepébe belecsöppenne, mint kezdő gátör. Igen komoly feladattal kezdte meg pályafutását, miközben elvégezte a gátőri tanfolyamot is, de becsülettel helyt állt. Néhány lakos türelme sajnos nem volt minden alkalommal a kollégáinkéhoz hasonlóan nagymértékű. Több alkalommal volt kisebb nézeteltérés a munkaterületnek számító töltésen való közlekedés megtiltása miatt. Sokan a nyári időszakban kiköltöznek a folyóparti nyaralójukba, amit a töltésen keresztül tudnak megközelíteni, vagy a mezőgazdasági munkák végzése során járnának keresztül-kasul a védőtöltésen. Szerencsére a kivitelezés ideje alatt a lakosság nagyobb része türelemmel és megértéssel vette tudomásul az építkezést, hiszen értük is történt mindez, az árvízi biztonság növelésével ők is nyugodtabban alhatnak egy magasabb vízszinttel töltő árvíz esetén tudva, hogy az I. rendű árvízvédelmi töltés magasságilag és műszakilag is a mai kor elvárásainak megfelelő. A projekt lezárult, a lakosság visszakapta a családi programok, közös séták, kerékpározások színhelyéül is szolgáló, felújított, szilárd burkolattal ellátott töltésszakaszokat (kerékpárút), a Kurcatoroki és a Zalotai gátőreink pedig a napi munkavégzés után a szépen felújított gátőrházaikban pihenhetik ki fáradalmaikat.

Beköszöntött az ősz, így Szakasz mérnökségünk területén előtérbe került az, hogy jelentős számú termálvizet használó gazdaság van. A használt termálcsurgalékvíz befogadóba történő bevezetését a jogszabály előírásainak megfelelően a gazdák október 1-től kezdhetik meg, ezért nekünk annak befogadását és levezetését biztosítanunk kell a kettősműködé-

Sági János

szakasz mérnök
Szegedi Szakasz mérnökség

1985. óta az ATIVIZIG munkatársa

- Szervezi, irányítja, ellenőrzi a vezetése alatt álló szervezeti egység munkáját
- Koordinálja a működési területén más szervezet által végzett beruházási, fenntartási, kivitelezési munkákat, elvégzi a műszaki ellenőrzést
- Figyelemmel kíséri az igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő vízügyi létesítmények állapotát, javaslatot tesz a fenntartási feladatok végrehajtására

■ Személyi hírek

SZEMÉLYI ÉS MUNKAÜGYI HÍREK

Szeptembertől belépő munkatársaink

Besir Attila (Műszaki Biztonsági Szolgálat), Vida Tibor (Csongrádi Szakasz mérnökség), Horváth Flóra (Közgazdasági Osztály), Hódiné Kovács Nóra Alexandra (Közgazdasági Osztály), Bakacsi Gábor (Vízvédelmi és Vízyűjtő-gazdálkodási Osztály), Kovács Szilvia (Titkárság), Slezák Antal (Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály), Barna Levente (Műszaki Biztonsági Szolgálat), Harkai Máté (Műszaki Biztonsági Szolgálat), Korsós Imre István (Közgazdasági Osztály), Zatykó Krisztián (Műszaki Biztonsági Szolgálat) (2020.12.01-től), Zódi Ervin Csaba (Műszaki Biztonsági Szolgálat) (2020.12.01-től)

Szeptembertől kilépő dolgozók

Huszár János (Fenntartógép és Hajózási Szolgálat), Kovács Lóránt (Csongrádi Szakasz mérnökség), Botyánszki András (Műszaki Biztonsági Szolgálat), Zsíros Martin (Titkárság), Tóth Ferenc (Műszaki Biztonsági Szolgálat), Tóth Éva (Műszaki Biztonsági Szolgálat), Kovács Gábor Béla (Műszaki Biztonsági Szolgálat)

December 1-től közalkalmazotti kinevezésben részesült az eddig a Munka Törvénykönyve alá tartozó munkavállaló, Bakai Viktória (Közgazdasági Osztály).

Kitüntetések

A Csongrád Megyei Mérnöki Kamara kimagasló mérnöki munkájáért és a mérnöktársadalomért végzett, eredményes tevékenységének elismerésül Dr. Kozák Péter igazgató részére „Alkotói díj” elismerést adományozott.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora Dr. Kozák Péter igazgató részére, kiváló oktatói, elismert szakmai és vezetői munkássága elismeréseként „Rektori Kitüntető Oklevél” elismerést adományozott.

A Belügyminisztérium által 2020. október 23-i Nemzeti Ünneppünk alkalmából Terhes Sándorné kiemelt funkcionális ügyintéző „Ministeri Elismerő Oklevél” elismerésben részesült.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója 2020. október 23-i Nemzeti Ünneppünk alkalmából Németh György szolgálatvezetőt „Főigazgatói Oklevél” elismerésben részesítette.

A kitüntetésekhez szívből gratulálunk!

Akiktől búcsúzunk

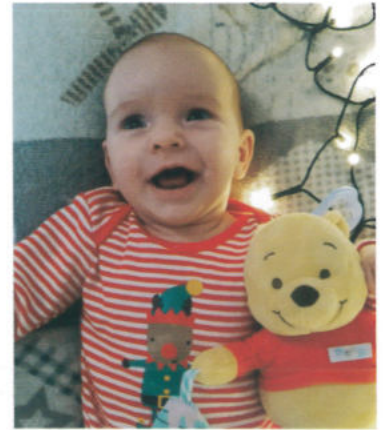
Ifj. Szabó Mihály a Szentesi Szivattyútelep gépésze 55 éves korában, hosszan tartó betegség után, szeptember 23-án elhunyt.

Dr. Császár Lajosné dr. Kiss Anna az igazgatóság nyugdíjas munkatársa november 17-én, életének 81. évében örökre megpihent.

Emléküket kegyelettel megőrizzük.

„Vízügyes” babák

Masa-Csiszer Ildikónak (Vízvédelmi és Vízyűjtő-gazdálkodási Osztály) október 23-án Zita,

Mészár Anitának (Közgazdasági Osztály) október 23-án Mendel Nolen,

Szabó Zsanettnek (Pályázati és Beruházási Osztály) november 26-án Kata Zselyke nevű gyermeke született.

Mindannyiuknak szívből gratulálunk, és jó egészséget kívánunk!

dr. Csala Éva

osztályvezető
Igazgatási és Jogi Osztály

2007. óta az ATIVIZIG munkatársa

- az igazgatóság egészére kiterjedően általános igazgatási, jogi és humánpolitikai feladatokat végez
- irányítja a jogi, személyügyi, humánpolitikai és iktató-hivatali tevékenységet

■ Könyvajánló

AZ 1970-ES MAROSI ÁRVÍZ KRÓNIKÁJA

Az 1970-es árvíz kialakulását, levonulását, a védekezés különböző fázisait az elmúlt 50 évben sokan, sokféleképpen feldolgozták. Ebben az évben több megemlékezést terveztek, terveztünk, melyek sajnos elmaradtak. Várható még különleges kiadvány megjelenése is, de pár hete (november első napjaiban) elkészült egy eddig ebben a formában fel nem dolgozott könyv, amelynek címe: „A gát recsegett ropogott” – „Az 1970. évi árvíz a Maroson, Makónál” alcímmel, melynek szerzője Forgó Géza, a makói múzeum munkatársa.

A mű sajátos feldolgozása az 1970-es évek „működésének” úgy, hogy közben a természeti elemekkel kellett megküzdeni.

Megismerhetjük a Sámson–Apátfalvi-főcsatornán végzett védekezést, a makói hadári buzgársor bevédelését, Makó városának kitelepítését, majd visszatelepítését, lokalizációs töltés építését, a ferencszállási, a klárafalvi töltésszakaszokon folyó védekezést. Nagyon érdekes volt olvasni annak tudatában, hogy 50 év után a Sámson–Apátfalvi-főcsatornán új torlati műtárgy épült, és a Ferencszállási kanyarulat is töltésnyomvonal korrekcióval, az árvizek levonulása szempontjából biztonságosabb.

Jól dokumentált a kötetben az emberek hozzáállása az árvízvédekezéshez, a védekezés alkalmával bekövetkezett rendkívüli helyzetekhez. Csodálatos az az összefogás, amelyet a különböző beavatkozások alkalmával tanúsítottak a védekező szakemberek, kivezényelt dolgozók, magyar és szovjet katonák. Két rövid idézetet közlünk a műből. Kitelepített makói nyugdíjas néni: „Vásárhelyen jobb kosztot adtak,

mint idehaza a menyem...”. A ferencszállási töltés átadásáról és a hozzá kapcsolódó rémhírről: „A románok telefonáltak Óbébáról (Beba Veche, Románia), – hirtelen megtanultak magyarul – hogy úgy tudják, hogy elszakadt a gát Ferencszállásnál és megy Óbéba felé. Mi mondtuk, hogy ez nem igaz” – emlékezett Dr. Vágás István.

Igazgatóságunk rendelt a könyvből, melyet az egységeknél kölcsönben el lehet olvasni. Ajánlom minden védekezésbe beosztott dolgozónak.

Kádár Mihály

műszaki igazgató-helyettes
Titkárság

1978-2003. között, majd
2011. óta az ATIVIZIG munkatársa

- irányítja, koordinálja és ellenőrzi a felügyelete alá tartozó osztályok, egységek munkáját
- irányítja az Igazgatóság vízgazdálkodási szakágazati működését
- Védelmi Szervezeti Beosztásban központi védelemvezető-helyettesi feladatokat lát el

*Szeretetteljes, békés karácsonyi
ünnepet és szerencsés,
egészségben gazdag, boldog
újévetendőt kívánunk minden
kedves Olvasónknak!*

Vízpart

Az Alsó-Tisza-vidéki
Vízügyi Igazgatóság lapja
Megjelenik negyedévente

Kiadó:

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság.

Szerkeszti: a szerkesztő bizottság,
a Momo Média munkatársai

Kapcsolattartó: Nagyszöllősi Nóra

Szerkesztőség: 6720 Szeged, Stefánia 4.

Tel.: 62/599-599, e-mail: n.nora@ativizig.hu

Nyomdai munkálatok:

Szoliter Nyomda

Hódmezővásárhely, Ferenc u. 18-20.
Minden jog fenntartva!

F: ATIVIZIG

6720 Szeged, Stefánia 4.

6701 Pf. 390

DÍJ HITELEZVE

SZEGED I.

Megyei Postahivatal

6701

NYOMTATVÁNY